2. Sociální vývoj

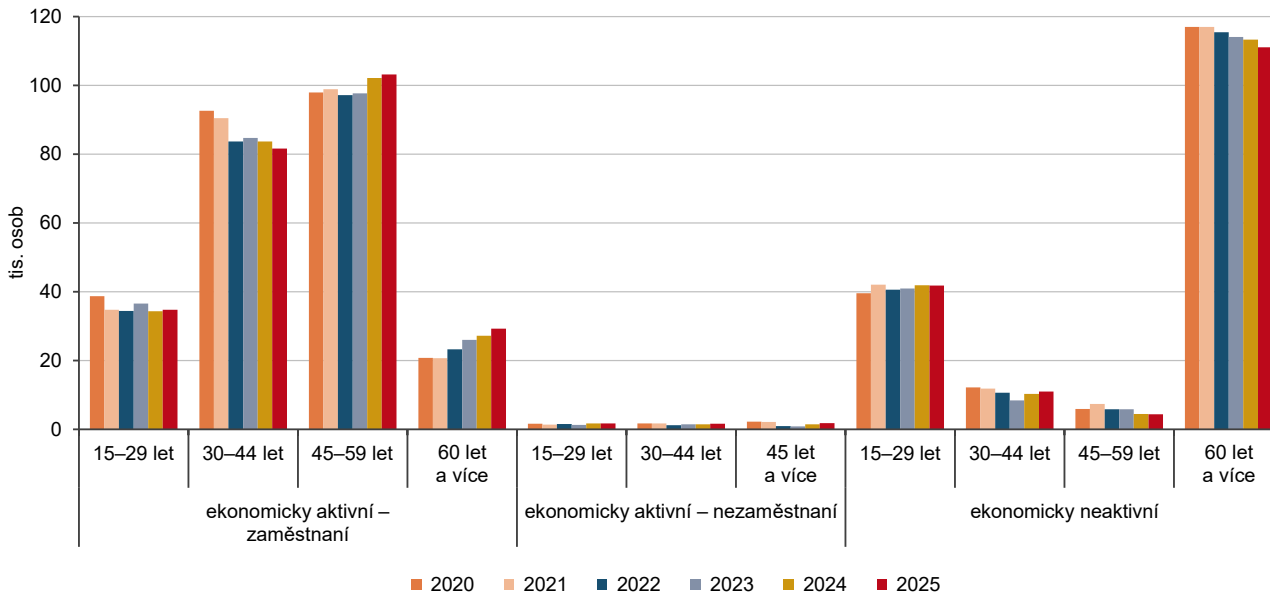
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Pokračuje zvyšování počtu zaměstnaných osob.

.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovní sil představovala v Kraji Vysočina v roce 2025 pracovní síla celkem 254,0 tis. osob., tj. 50,2 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 248,8 tis. osob zaměstnaných (58,9 % obyvatelstva ve věku 15 a více let) a 5,2 tis. osob nezaměstnaných (1,2 % patnáctiletých a starších obyvatel). Obecná míra nezaměstnanosti činila v roce 2025 v Kraji Vysočina 2,1 %, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 0,2 procentního bodu. Zbývajících 163,3 tis. obyvatel (z patnáctiletých a starších) patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní, především starobní a invalidní důchodce. Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil počet zaměstnaných osob v kraji meziročně vzrostl, zvýšil se i počet nezaměstnaných, naopak poklesl počet ekonomicky neaktivních osob.

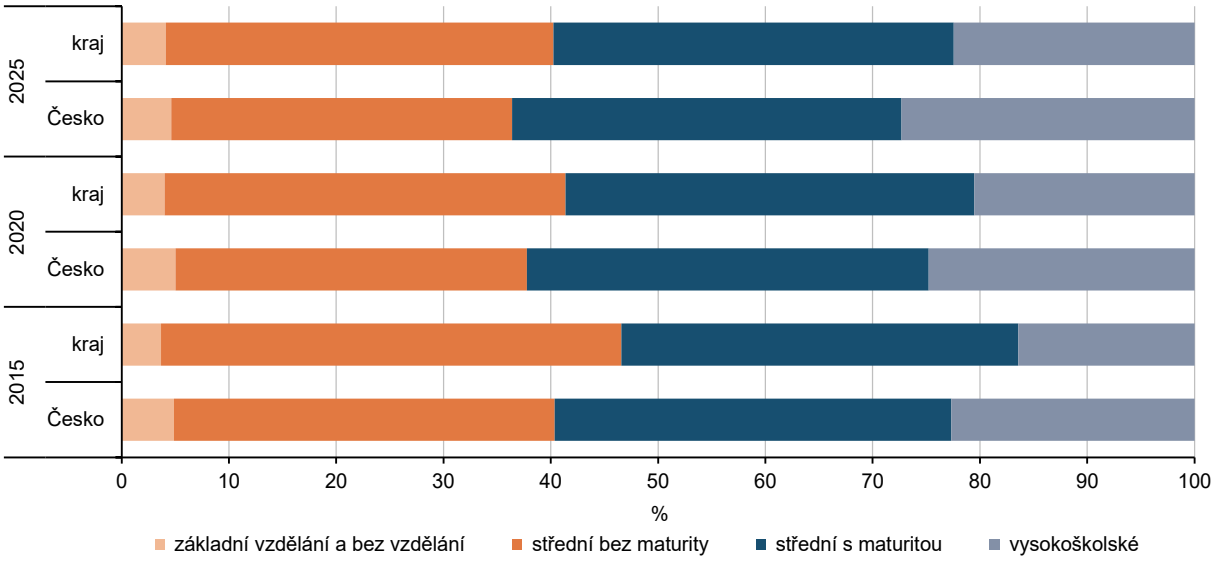
Graf 2. 1 Obyvatelstvo v Kraji Vysočina podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

[1)] od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky, data za rok 2022 byla přepc zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Graf 2. 2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Kraji Vysočina a v Česku[1)]

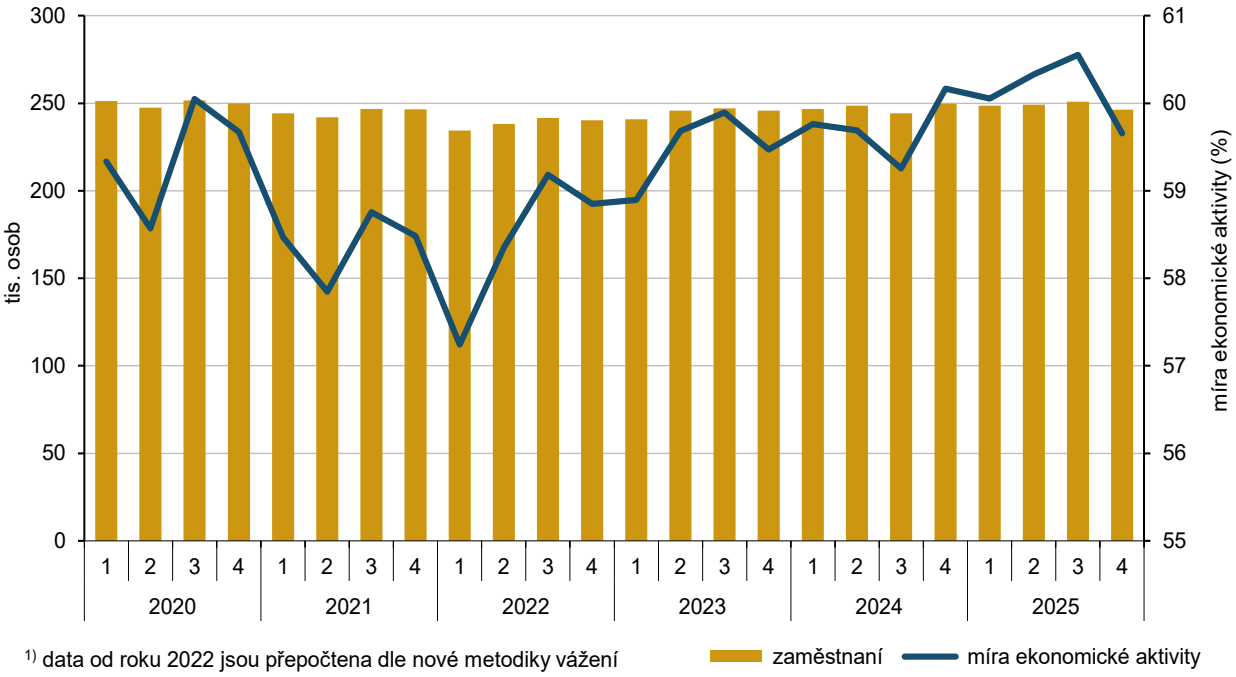

[1)] od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky, data za rok 2022 byla přepočítána zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Míra ekonomické aktivity se zvýšila.

Celková míra ekonomické aktivity, tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 15 a více let, dosáhla v roce 2025 hodnoty 60,1 %. U mužů činila v tomto roce 66,9 %, u žen 53,7 %. Ve srovnání s rokem 2024 je celková míra ekonomické aktivity vyšší o 0,4 procentního bodu, přičemž u mužů došlo k poklesu o 1,3 p. b., zatímco u žen se míra ekonomické aktivity zvýšila o 2,1 procentního bodu.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Kraji Vysočina podle čtvrtletí

[1)] data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra zaměstnanosti také vzrostla.

Míra zaměstnanosti, tj. podílu zaměstnaných osob na celkové populaci, v roce 2025 v Kraji Vysočina dosáhla hodnoty 58,9 %, což oproti roku 2024 představuje nárůst o 0,3 procentního bodu. U míry zaměstnanosti mužů a žen však můžeme sledovat rozdílný vývoj – u mužů je ve srovnání s rokem 2024 hodnota v roce 2025 o 1,5 procentního bodu nižší, zatímco u žen došlo k nárůstu o 1,9 procentního bodu. Obdobný trend můžeme sledovat i při srovnání s rokem 2023. Porovnání s dřívějšími roky by bylo problematické z důvodu změny metodiky zpracování dat v roce 2023.

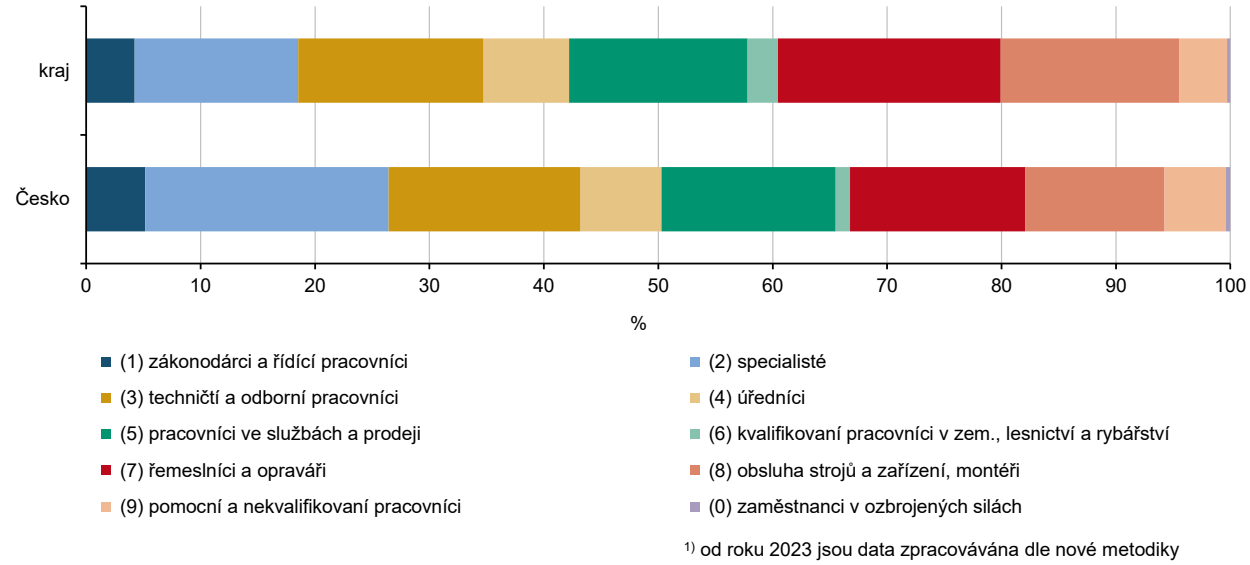
Relativně vysoký podíl zaměstnaných v primárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) má v Kraji Vysočina výjimečné postavení. Vysočina v mezikrajském srovnání dlouhodobě vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných v tomto sektoru. Přesto v absolutním vyjádření počet pracovníků v primárním sektoru i na Vysočině spíše stagnuje, což platí i pro jeho podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob. Ještě v roce 2019 se počet zaměstnaných v primárním sektoru v kraji držel těsně nad hranicí 18 000 osob, v následujících letech se počet zaměstnanců v tomto sektoru pohyboval kolem 17 000 osob, zatímco podíl primárního sektoru na celkové zaměstnanosti po celé období kolísal kolem 7 %. Sekundární sektor (dobývání a úprava nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví) se v roce 2024 na celkovém počtu zaměstnaných podílel 44,0 %, v absolutním vyjádření šlo zhruba o 108 tisíc osob. Na Vysočině tak v sekundárním sektoru zaměstnanost postupně klesá, podíl tohoto sektoru na celkovém počtu zaměstnaných se v kraji oproti roku 2019 snížil o 3,0 procentní body. Naproti tomu o něco vzrostla váha terciárního sektoru, jehož podíl na celkovém počtu zaměstnaných dosáhl v roce 2024 na Vysočině 49,2 % (o 3,4 procentního bodu více než v roce 2019). V absolutním vyjádření v tomto sektoru na Vysočině pracovalo 121,3 tisíce osob (téměř o 6 tisíc více než v roce 2019). Podíl terciárního sektoru přesto zůstává hluboko pod průměrem České republiky, který byl v roce 2024 o 14 procentních bodů vyšší.

Pokles počtu zaměstnanců, nárůst počtu pracujících na vlastní účet.

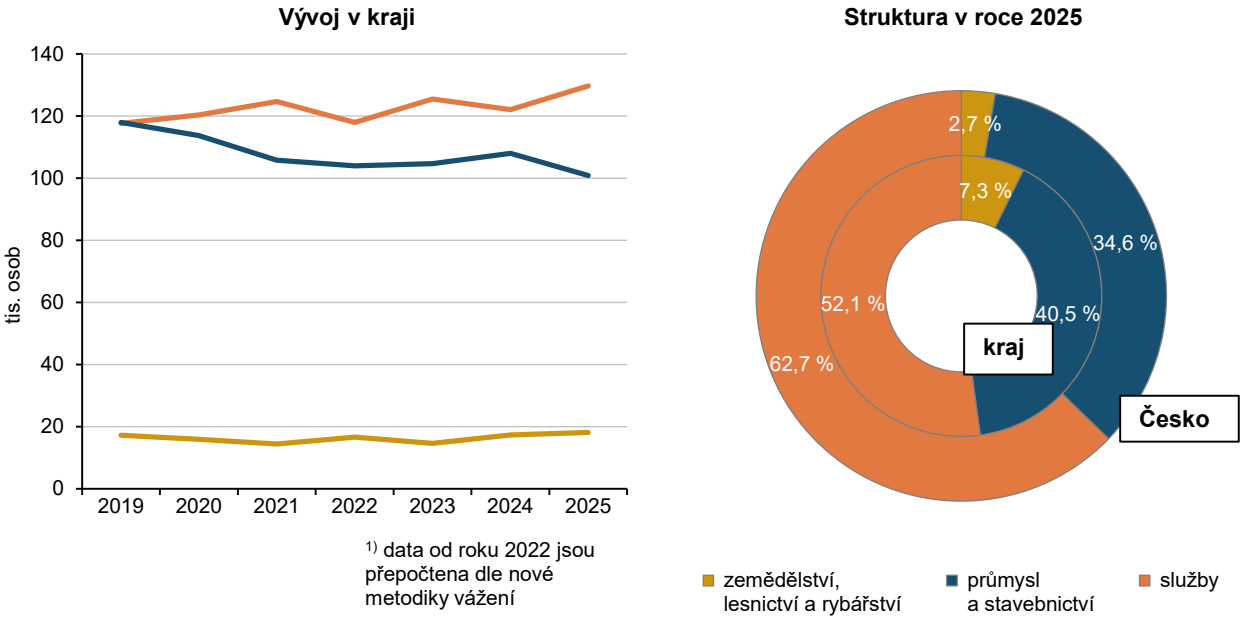
Z hlediska postavení v zaměstnání si udržuje výrazně dominantní podíl na celkové zaměstnanosti kategorie zaměstnanců (84,0 % v roce 2025). Zaměstnavatelů bylo 1,5 %, pracujících na vlastní účet 14,2 % a pomáhajících rodinných příslušníků 0,2 % z celkového počtu zaměstnaných. Počet zaměstnanců se snížil téměř o dva tisíce, zhruba o tři sta přibylo zaměstnavatelů a počet pracujících na vlastní účet se na Vysočině oproti roku 2024 zvýšil o více než tři tisíce. Z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání bylo v roce 2025 na Vysočině nejvíce řemeslníků a opravářů (19,5 %, o 4,2 procentního bodu více než v celé ČR), za nimi následovali techničtí a odborní pracovníci (16,2 %, o 0,6 bodu méně než v ČR), pracovníci ve službách a prodeji (15,6 %, o 0,4 bodu více než v ČR), obsluhy strojů a zařízení (též 15,6 %, o 3,4 bodu více než v ČR). Více než desetiprocentní (ale podstatně nižší než v ČR) byl ještě podíl specialistů. Rozdíl v podílu úředníků již není tak výrazný jako v minulosti (kraj 7,1 %, ČR 7,5 %).

Graf 2.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Kraji Vysočina a v Česku v roce 2025[1)]

[1)] od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

Graf 2.5 Zaměstnané osoby s obvyklým bydlištěm v Kraji Vysočina podle odvětvových sektorů

[1)] data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

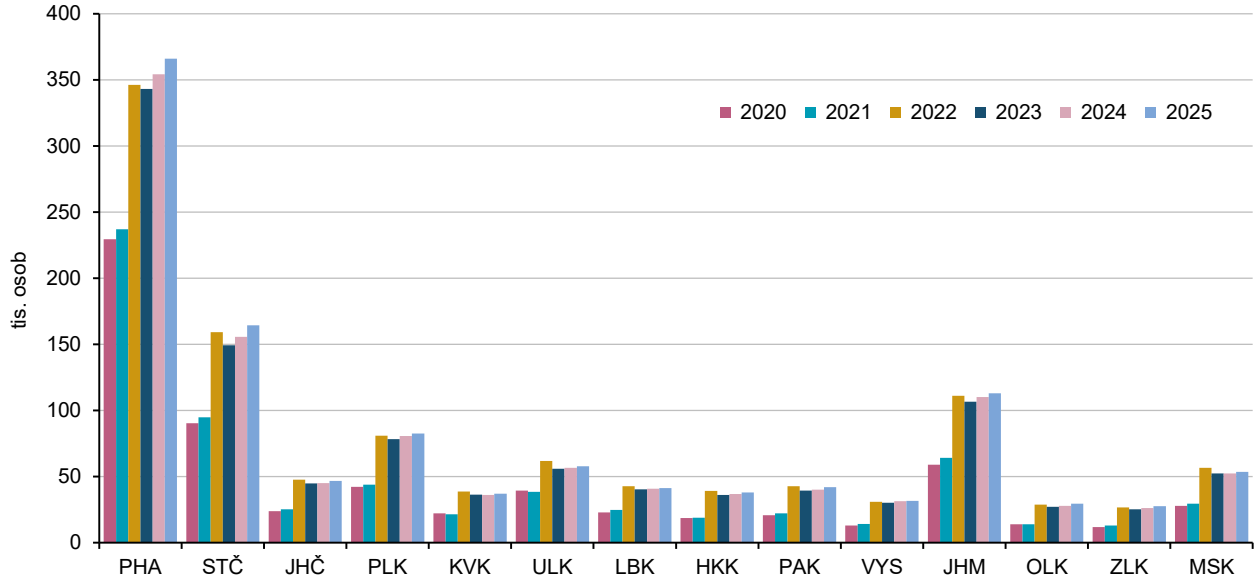
Zaměstnanost cizinců

Počet zaměstnaných cizinců výrazně vzrostl.

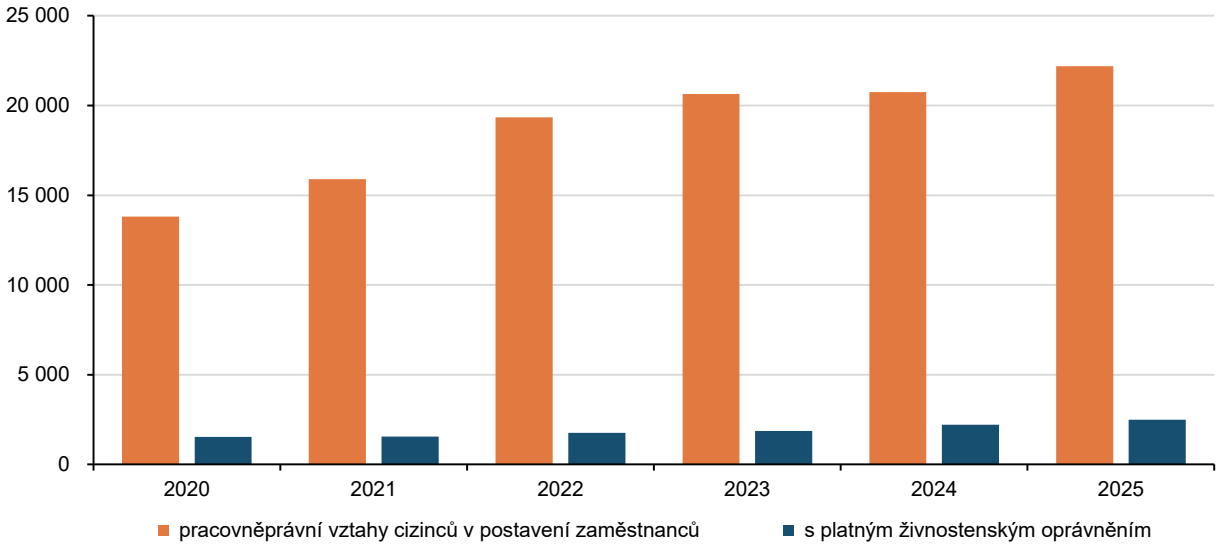
V Kraji Vysočina bylo ke konci roku 2025 evidováno 24 669 zaměstnaných cizinců, z nich bylo 22 188 evidovaných na úřadech práce a 2 481 cizinců mělo platné živnostenské oprávnění. Ke stejnému datu bylo v celé České republice přes 1 081 tisíc zaměstnaných cizinců. Proti roku 2019 se v kraji zvýšil celkový počet zaměstnaných cizinců o 74,9 %, počet cizinců s platným živnostenským oprávněním narostl o 65,5 %. Nárůst počtu zaměstnaných cizinců na Vysočině byl ve sledovaném období o 59,3 procentního bodu vyšší než v celé republice. Podíl

cizinců s platným živnostenským oprávněním na celkovém počtu zaměstnaných cizinců na Vysočině činil 10,1 % a proti republikovému průměru (15,6 %) byl výrazně nižší.

Graf 2.6 Cizinci v krajích vč. azylantů (stav k 31. 12.)

Graf 2.7 Zaměstnaní cizinci v Kraji Vysočina k 31. 12.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu

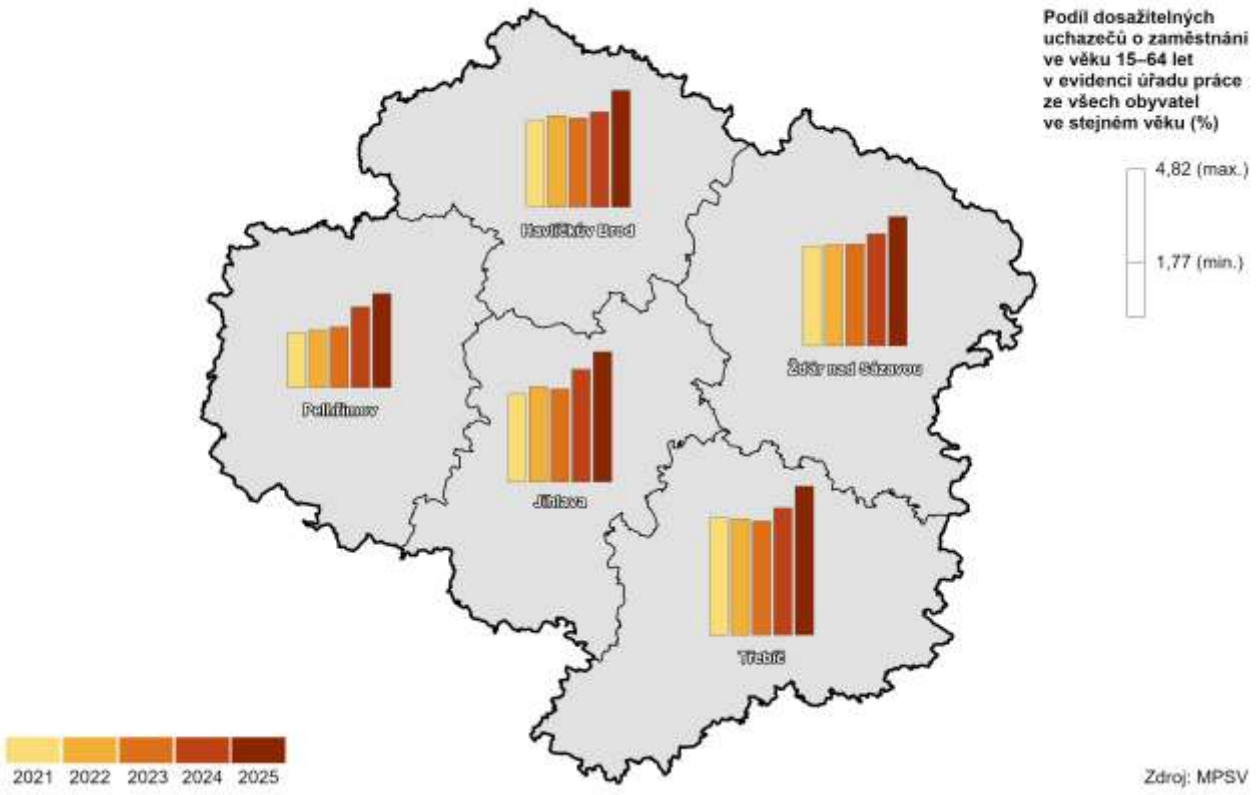
Nezaměstnanost

Osm okresů v České republice zaznamenalo podíl nezaměstnaných osob nad 7 %.

V České republice bylo ke konci roku 2025 bez práce 354 314 osob, což představuje podíl nezaměstnaných osob 4,78 %. Oproti předchozímu roku se celkový počet nezaměstnaných navýšil o 15,6 %, vyšší byl také podíl nezaměstnaných osob (o 0,68 procentního bodu). Růst počtu nezaměstnaných byl zaznamenán ve všech krajích včetně Prahy. V hlavním městě je ale dlouhodobě nezaměstnanost nejnižší (3,58 % v prosinci 2025), nízké hodnoty měly i kraje

Plzeňský a Pardubický. Naopak nejvyšší byl podíl nezaměstnaných v Ústeckém kraji (7,11 %). Ze 77 okresů České republiky byly dva postiženy více než devítiprocentním podílem nezaměstnaných osob, v dalších šesti tento podíl přesahoval 7 %. Nejvyšší byla nezaměstnanost v okrese Most (9,91 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina v letech 2021 až 2025 (k 31. 12.)

Relativně nižší podíl nezaměstnaných osob na Vysočině.

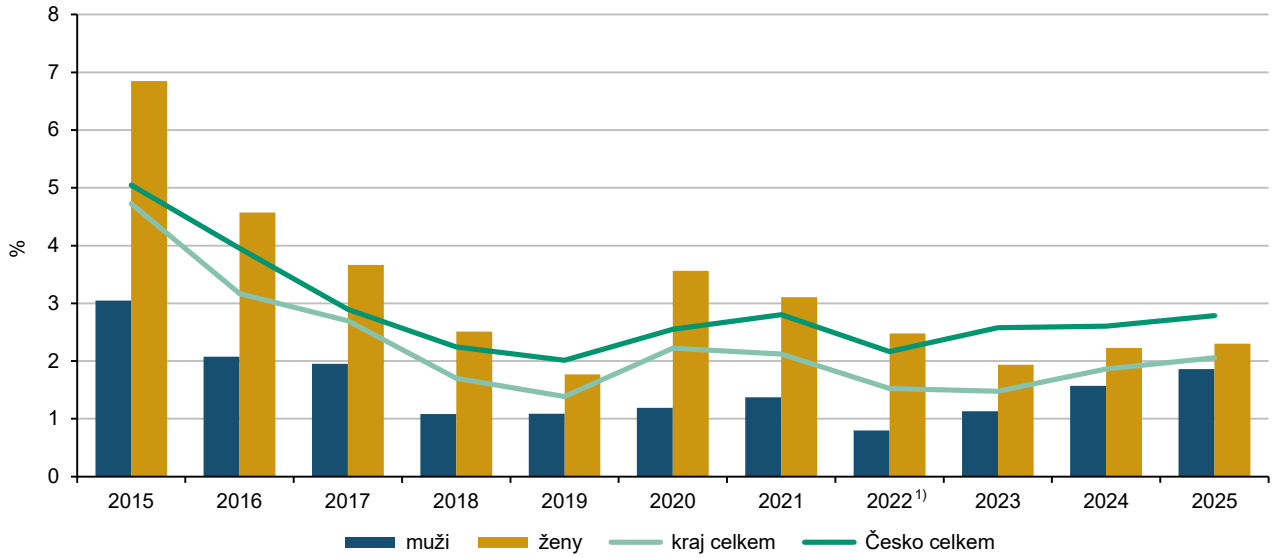
Vývoj nezaměstnanosti do značné míry závisí na hospodářském vývoji, zpomalování ekonomického růstu s sebou přináší zvyšování míry nezaměstnanosti, naopak v období ekonomického oživení nezaměstnanost klesá. V Kraji Vysočina se tak po překonání krizového období nezaměstnanost od roku 2014 snižovala až na minimální úroveň v roce 2019. K jejímu mírnému nárůstu v kraji došlo až v roce 2020 v souvislosti s protiepidemickými opatřeními. V roce 2013 se míra nezaměstnanosti na Vysočině dostala pod celorepublikovou úroveň, což platilo i pro následující léta. Ke konci roku 2025 byl podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina o 0,69 procentního bodu nižší než v celé České republice. Okres Pelhřimov patří dlouhodobě mezi okresy s nejnižší nezaměstnaností v republice, naproti tomu v okrese Třebíč se podíl nezaměstnaných v roce 2025 přiblížil k hranici pěti procent.

Meziroční nárůst počtu uchazečů o zaměstnání.

V Kraji Vysočina úřady práce evidovaly ke konci roku 2025 celkem 14 184 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. prosincem 2024 byl jejich počet vyšší o 1 899 osob, tj. o 15,5 %. Z celkového počtu bylo 13 311 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tedy evidovaných nezaměstnaných, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a mohou bezprostředně po nabídce vhodného pracovního místa nastoupit do pracovního poměru. Oproti stejnému datu předchozího roku to představuje zvýšení o 17 %. Nezaměstnaných absolventů škol všech stupňů a mladistvých bylo ke konci roku 2025 na Vysočině evidováno 935,

což bylo o 24,4 % více než k 31. prosinci 2024. Podle vzdělání jsou nejpočetnější skupinou žadatelů o práci středoškoláci bez maturity a vyučení (43,0 %). Na druhé místo se zařadili středoškoláci s maturitou (26,6 %). Nezaměstnaných se zdravotním postižením vedly na Vysočině ke konci roku 2025 úřady práce v evidenci 1 982, což představovalo 14 % všech nezaměstnaných. Jejich počet meziročně vzrostl, ale podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se snížil o 0,4 procentního bodu. Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly úřady práce v Kraji Vysočina ke konci roku 2025 celkem 4 496 nezaměstnaným, tj. 31,7 % všech osob vedených v evidenci. Ve srovnání s předchozím rokem je to výrazně méně (o 7 procentních bodů).

Graf 2.8 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina

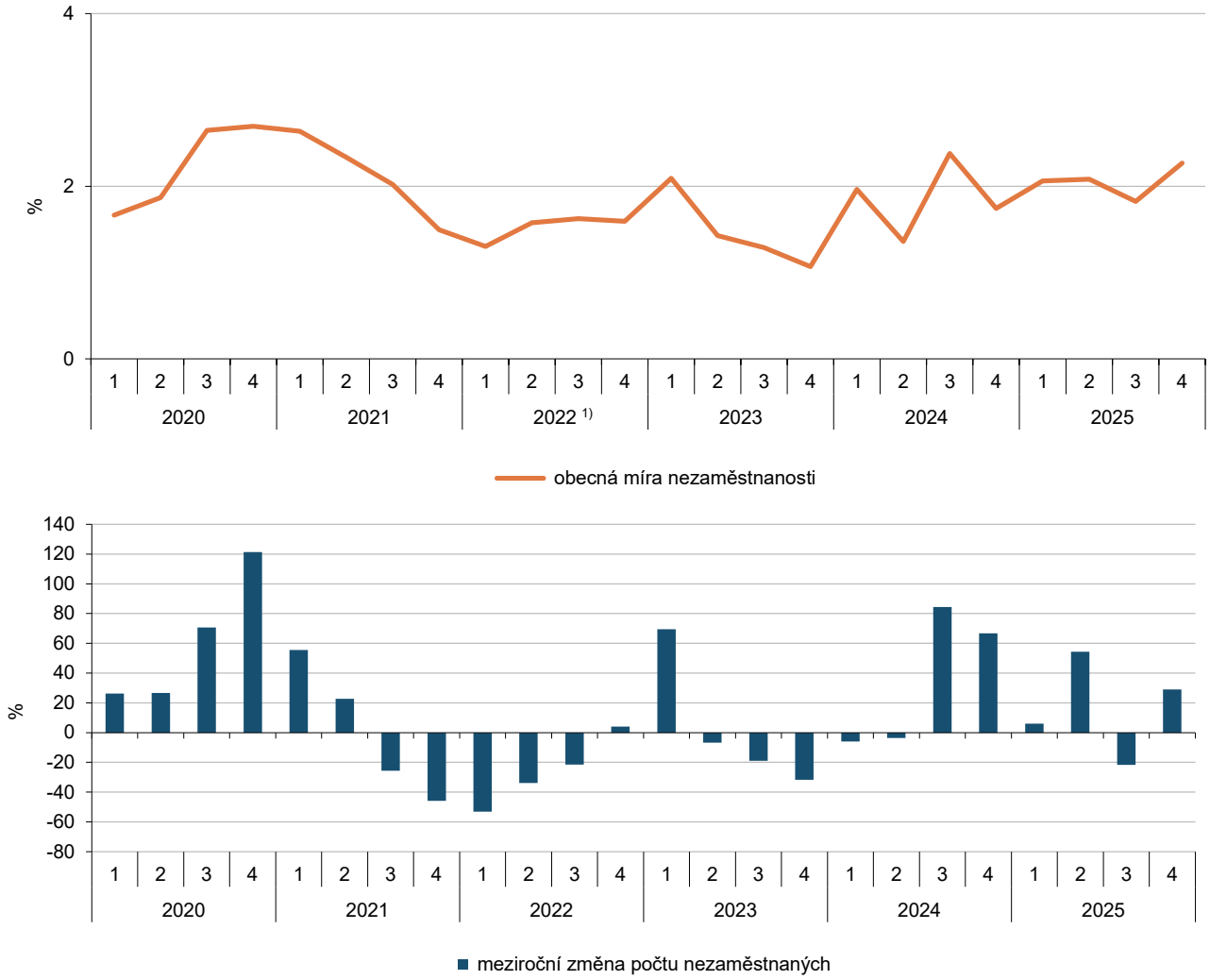

1) data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Nezaměstnanost vzrostla výrazněji u žen.

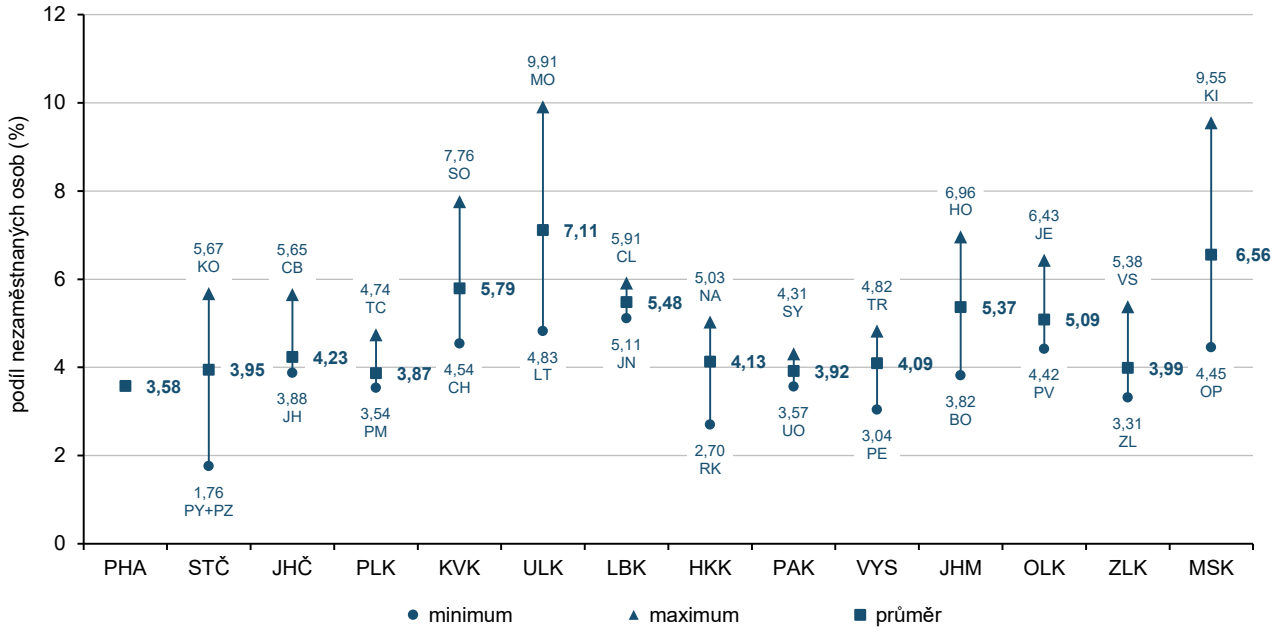
Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina k 31. prosinci 2025 vzrostl ve srovnání s koncem roku 2024 o 0,60 procentního bodu na 4,09 %. Podíl nezaměstnaných vzrostl výrazněji u žen než u mužů, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se z 50,8 % v roce 2024 zvýšil na 52,8 % v roce 2025. V průběhu období let 2019 až 2025 docházelo u mužů i u žen pravidelně k nárůstu nezaměstnanosti ke konci roku. Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina ke konci roku 2025 ve třech okresech překročil hranici čtyř procent. Šlo o jihlavský okres (4,22 %), žďárský okres (4,18 %) a o Třebíčsko (4,82 %), které se dlouhodobě na celorepublikové úrovni řadí mezi okresy s vyšší nezaměstnaností. Nejnižší nezaměstnanost na Vysočině je tradičně na Pelhřimovsku, kde koncem roku 2025 činila 3,04 % (třetí místo mezi 77 okresy České republiky).

Graf 2.9 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

[1)] data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Graf 2.10 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

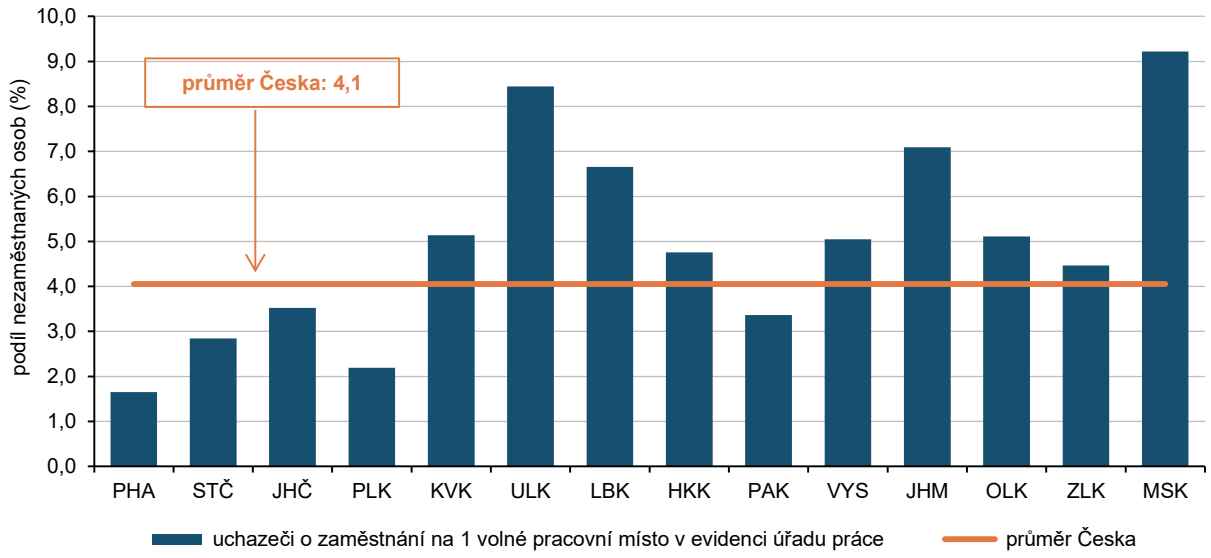
Dlouhodobá nezaměstnanost byla problémem zvláště okresu Třebíč.

Na konci roku 2025 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 4 378 osob, oproti roku předchozímu se jejich počet zvýšil o 1 078 (33,1 %). Na celkovém počtu nezaměstnaných se dlouhodobě nezaměstnaní koncem roku 2025 podíleli 30,9 % (o 4,1 procentního bodu více než v předchozím roce). Dlouhodobá nezaměstnanost byla v rámci okresů Vysočiny dříve výrazným problémem zvláště na Třebíčsku, které bylo v minulosti postiženo postupnou likvidací významných zaměstnavatelů. V posledním roce byla dlouhodobá nezaměstnanost na Třebíčsku podobná jako v okrese Žďár nad Sázavou (kolem 33 %), zatímco na Pelhřimovsku tvořili dlouhodobě nezaměstnaní jen 22 % z celkového počtu.

Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní místo připadá na Třebíčsku.

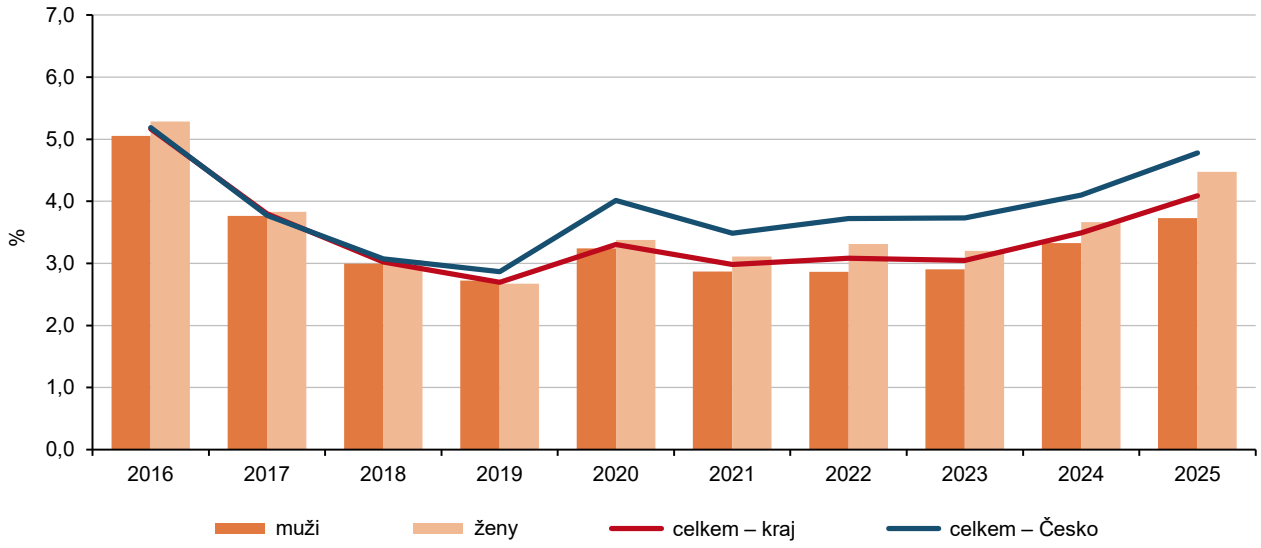
Úřady práce v Kraji Vysočina registrovaly k 31. prosinci 2025 celkem 2 812 volných pracovních míst, z toho 162 míst pro osoby se zdravotním postižením. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru pět uchazečů. Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní připadalo v okrese Třebíč (7,6), nejméně v pelhřimovském okrese (2,6).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle krajů k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

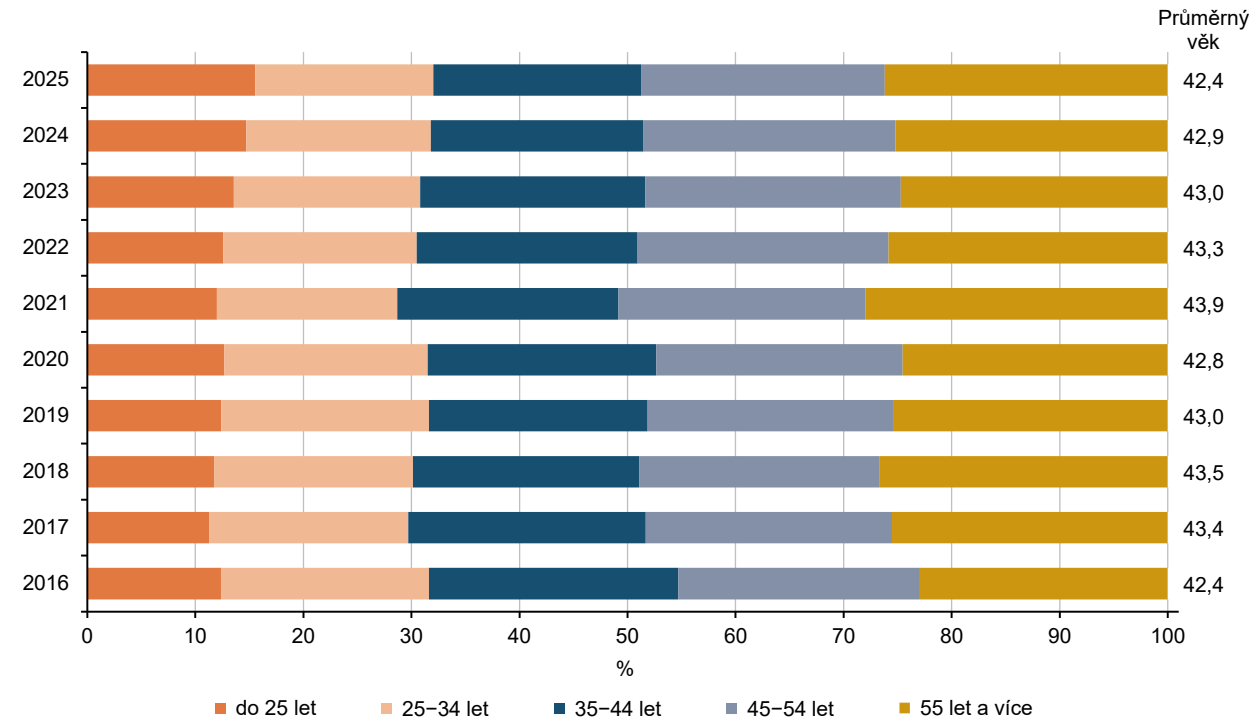
Graf 2.12 Podíl nezaměstnaných osob[1)] v Kraji Vysočina (roční průměr)

[1)] podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

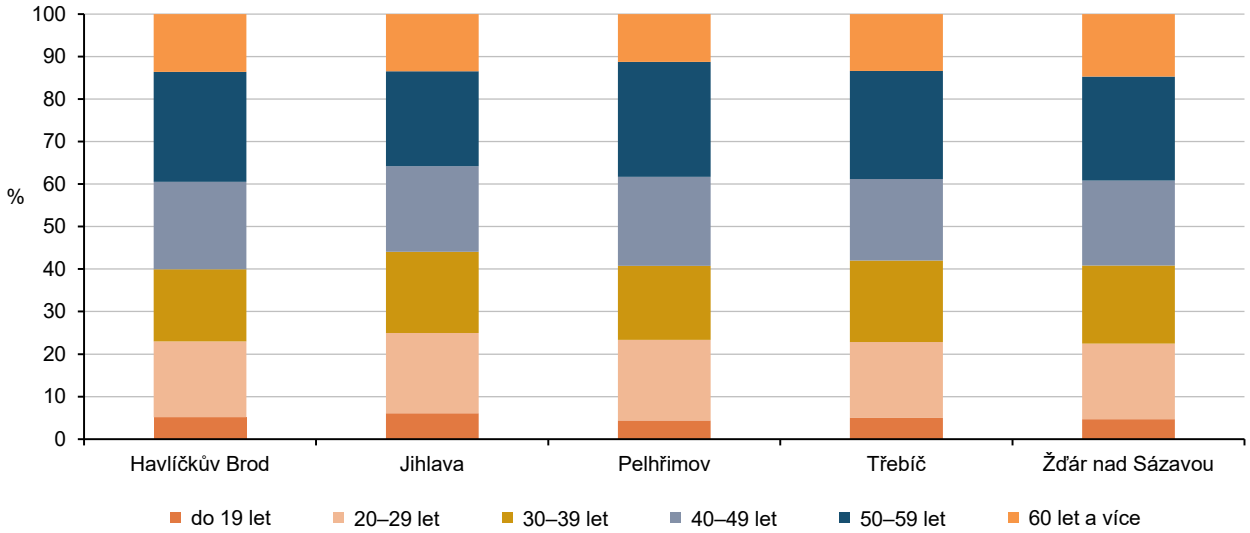
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

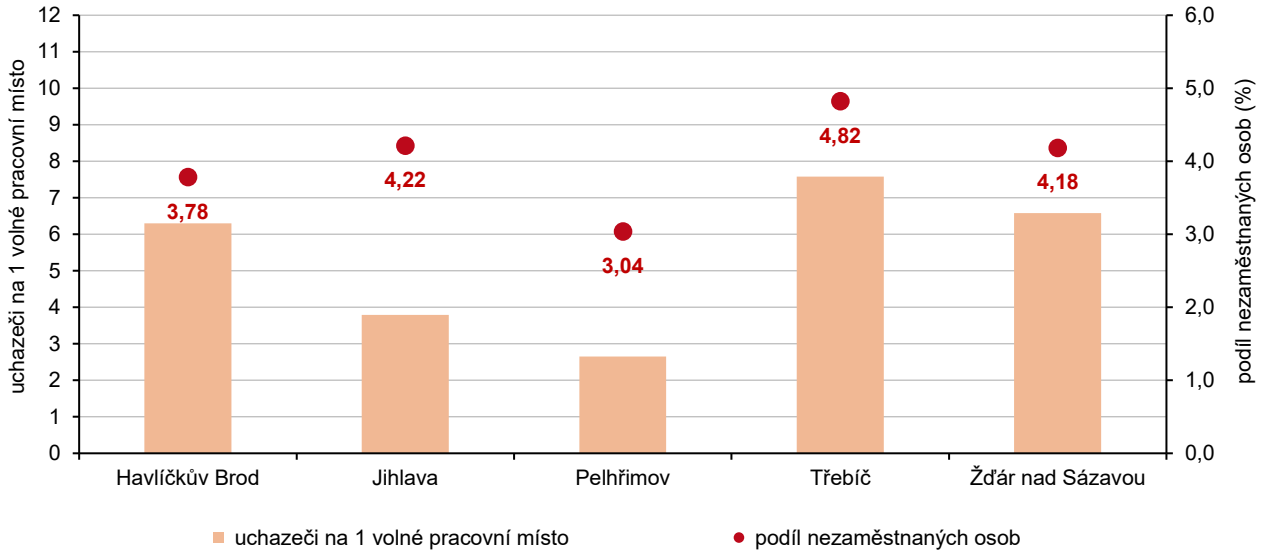
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle věku v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

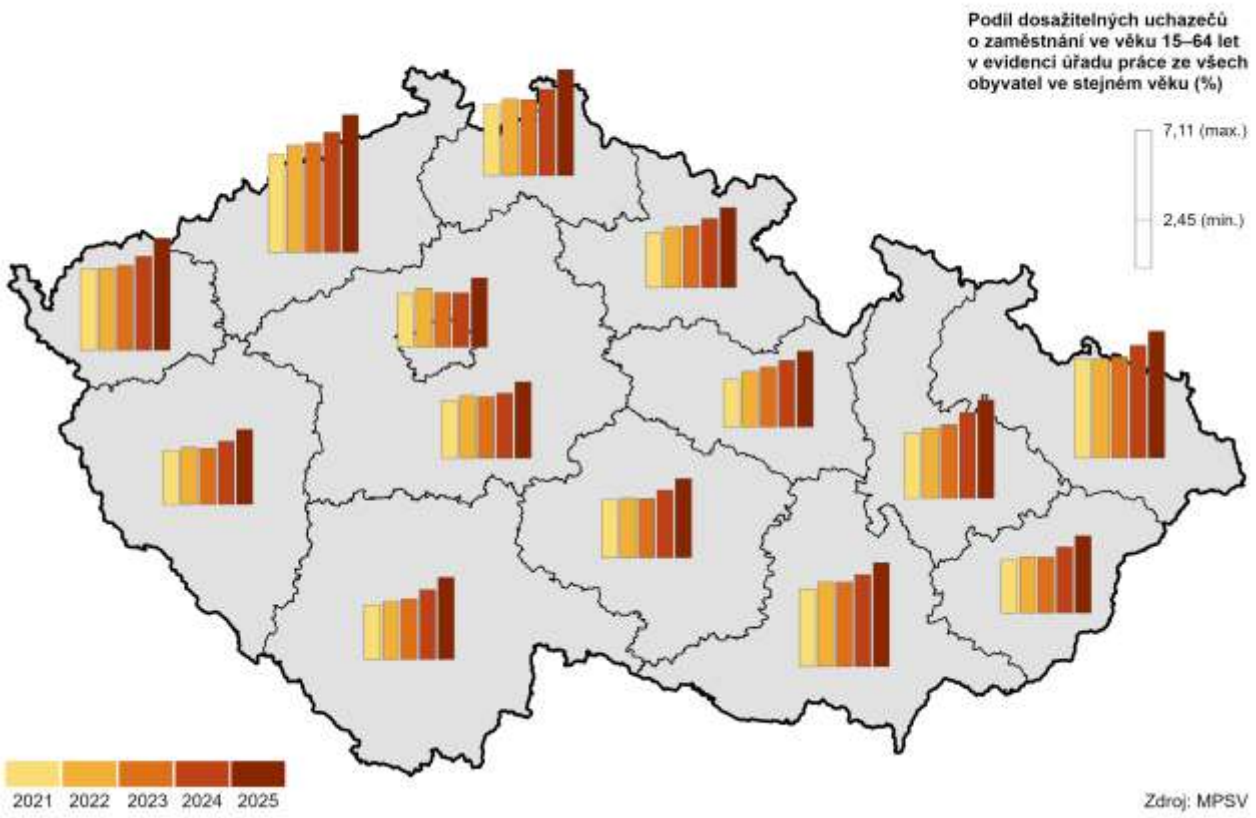
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.15 Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo a podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2021 až 2025 (k 31. 12.)

Příjmy a životní podmínky domácností

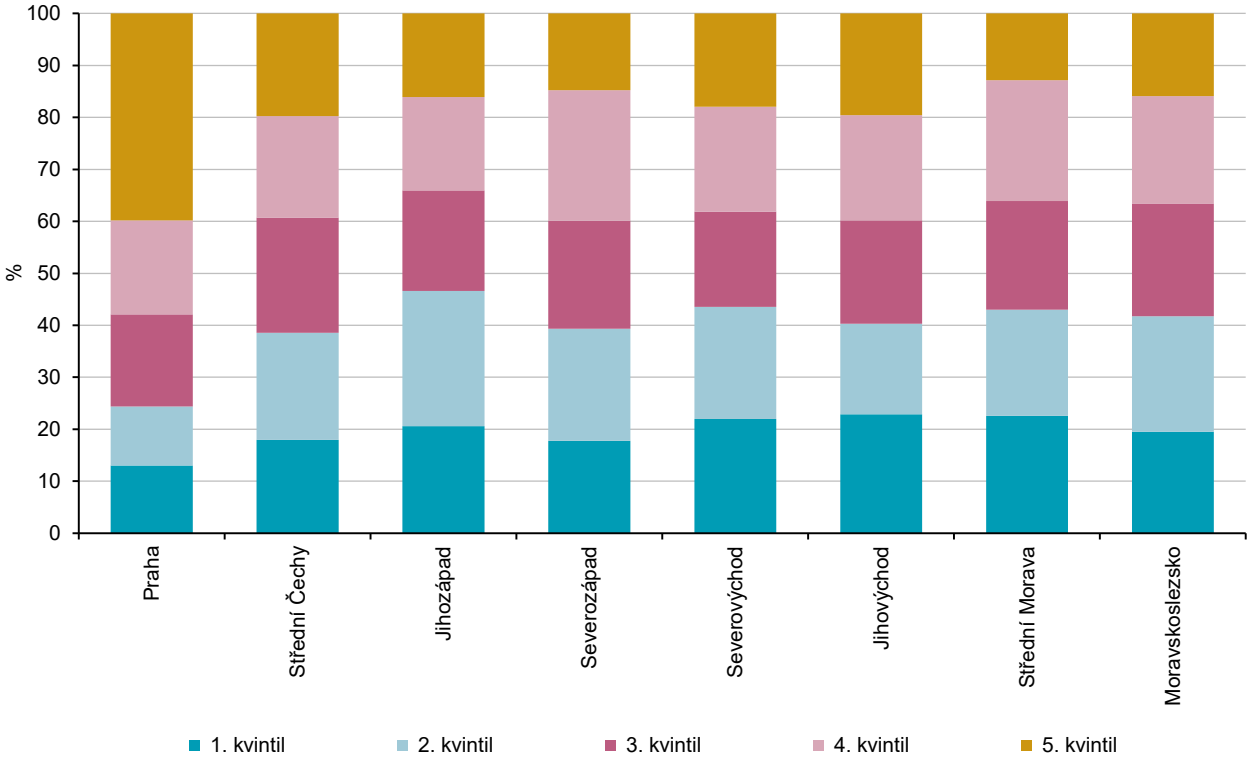
Čistý disponibilní důchod domácností na Vysočině zaostává za průměrem ČR.

Čistý disponibilní důchod domácností činil v Kraji Vysočina v roce 2024 celkem 201 303 mil. Kč. V přepočtu na obyvatele to činilo 389,4 tis. Kč, což oproti roku 2019 představovalo zvýšení téměř o 118 tis. Kč (o 43,3 %). Přesto však čistý

disponibilní důchod na obyvatele na Vysočině za celorepublikovým průměrem stále zaostává, v roce 2024 byl o 2,6 procentního bodu nižší.

Graf 2.16 Podíl domácností za regiony soudržnosti podle kvintilového rozdělení domácností Česka

Rozdělení domácností v Česku	1. kvintil: *20 % domácností s nejnižšími příjmy*	2. kvintil: *druhých 20 % domácností*	3. kvintil: *třetích 20 % domácností*	4. kvintil: *čtvrtých 20 % domácností*	5. kvintil: *20 % domácností s nejvyššími příjmy*
Počet domácností v Česku	909 511	908 750	909 318	909 242	908 669
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v Česku (Kč)	181 434	223 328	268 086	359 606	x

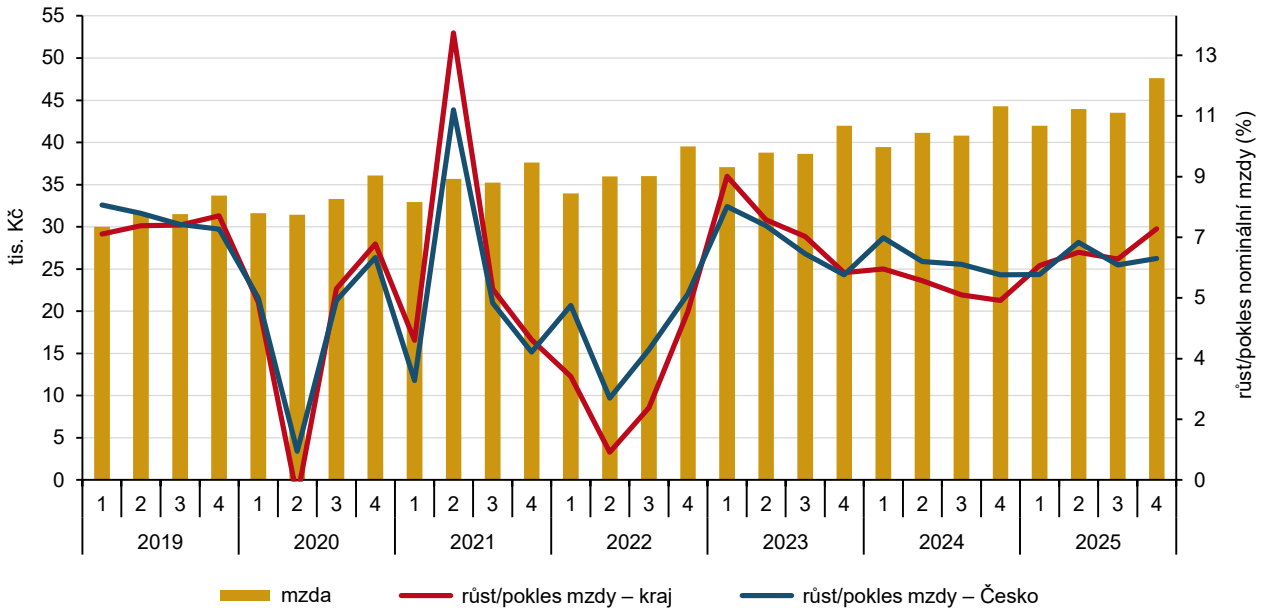
Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření EU-SILC (Životní podmínky)

Mzdy

Počet zaměstnaných v kraji mírně vzrostl.

Údaje o průměrné mzdě a počtu zaměstnanců byly zpracovány tzv. pracovištní metodou, při níž je územní třídění provedeno podle skutečného pracoviště zaměstnanců. V roce 2025 bylo na Vysočině zaměstnáno 175,3 tisíc přepočtených osob, což bylo 4,3 % z celkového počtu zaměstnanců v České republice. V porovnání s rokem 2019 byl počet zaměstnanců vyšší o 0,9 tisíce, tj. o 0,5 %. V mezidobí počet zaměstnanců zprvu klesal, k nárůstu došlo počínaje rokem 2024. Oproti Vysočině počet zaměstnanců v celé České republice mezi roky 2019 a 2025 mírně poklesl – o 0,7 %.

Graf 2.17 Průměrná hrubá měsíční mzda[1)] a její meziroční změny podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

[1)] podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2025 předběžné údaje

Nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy.

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců zpracovaná pracovištní metodou a přepočtená na plně zaměstnané osoby vzrostla v roce 2025 v Kraji Vysočina nominálně oproti roku 2019 podle předběžných údajů o 14 912 Kč na 48 334 Kč. V rámci České republiky se tak kraj zařadil na sedmé místo, když za celorepublikovým průměrem 52 202 Kč zaostal o 3 868 Kč.

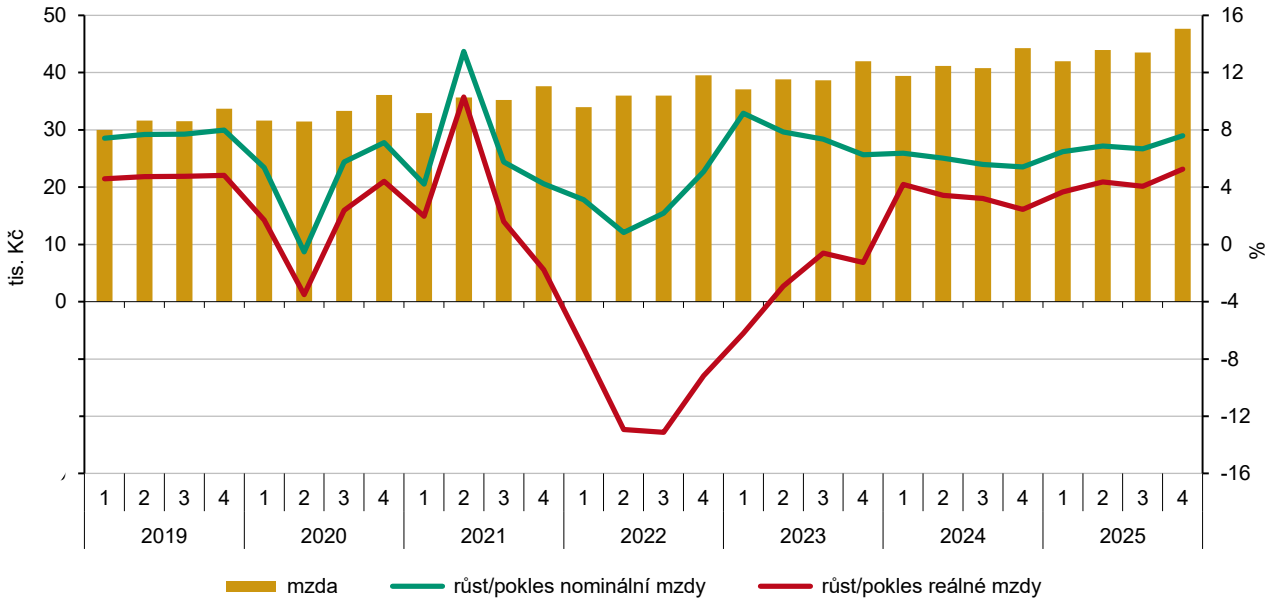
Růst reálné mzdy.

Vývoj reálné mzdy je ovlivněn spolupůsobením dvou faktorů. Vedle výše nominální mzdy je to ještě vývoj cenové úrovně (inflace) vyjádřené indexem spotřebitelských cen. Ve srovnání s rokem 2024 na Vysočině nominálně vzrostla průměrná měsíční mzda o 9,4 %. Míra inflace dosáhla hodnoty 2,5 %, takže reálná průměrná mzda v kraji vzrostla o 6,7 %. Růst reálné mzdy byl zaznamenán rovněž ve všech ostatních regionech a tudíž i na celorepublikové úrovni.

V mezikrajském srovnání sedmý nejvyšší medián mezd.

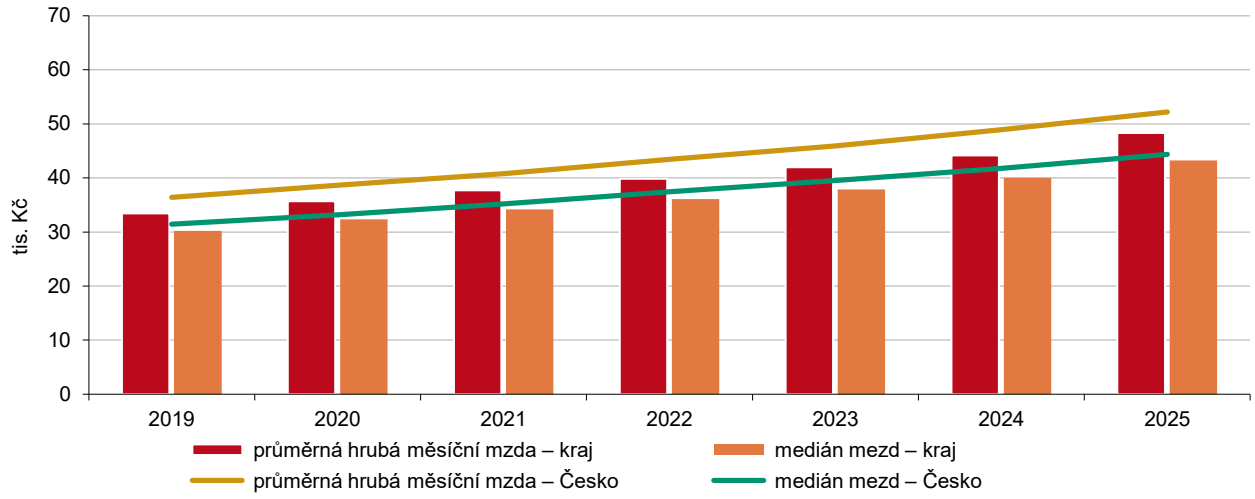
Pro porovnání mezd lze použít i jiné ukazatele, například medián. Ten představuje hodnotu mzdy, která je přesně uprostřed zaměstnanců seřazených od nejnižší mzdy po nejvyšší. Pro výpočet mediánu je však nutné mít k dispozici údaje o mzdách jednotlivých zaměstnanců, které se zpracovávají jednou za rok na základě výsledků výběrového šetření mezd. V roce 2025 vykázal tento ukazatel v Kraji Vysočina celkovou hodnotu 43 211 Kč, u mužů 46 673 Kč a u žen 40 299 Kč. V mezikrajském srovnání byl medián sedmý nejvyšší (nižší byl v kraji Karlovarském, Jihočeském, Libereckém, Pardubickém, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském) a ve srovnání s hlavním městem Prahou byl o 9 582 Kč nižší. Osmý nejvyšší byl na Vysočině medián mezd u mužů, u žen pak byl medián sedmý nejvyšší z krajů Česka. Hodnota mediánu byla na Vysočině v roce 2025 zhruba o 5,1 tisíce korun nižší než průměrná mzda.

Graf 2.18 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy[1)] na přepočtené počty zaměstnanců v Kraji Vysočina

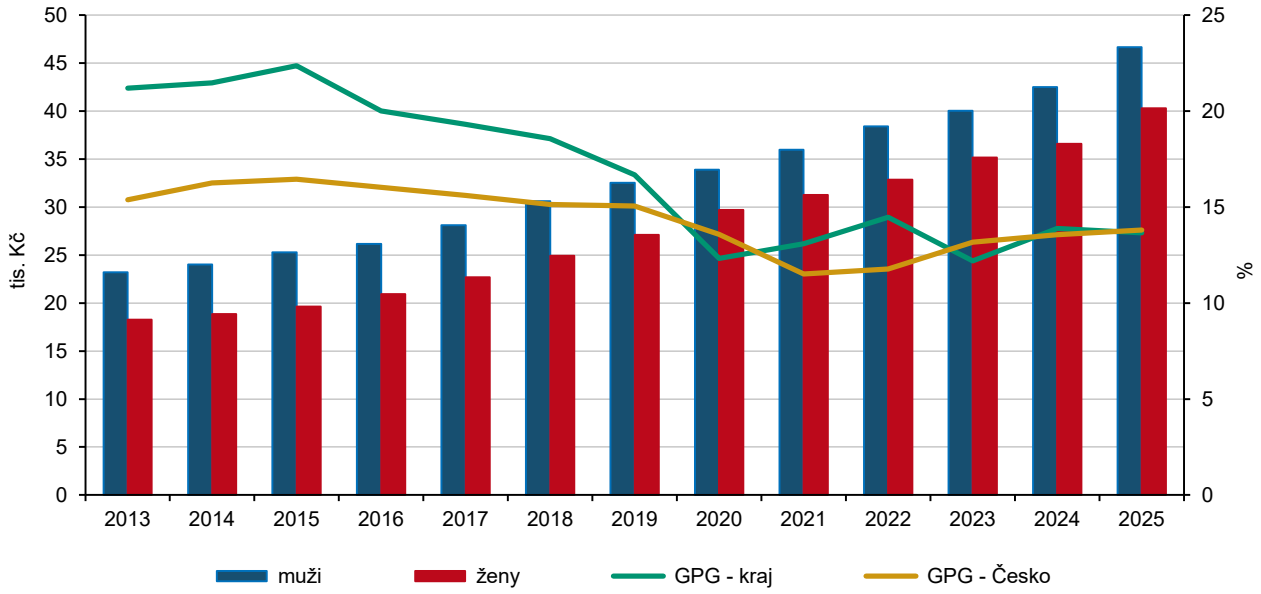
[1)] podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2025 předběžné údaje

Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí

Graf 2.20 Medián mezd podle pohlaví a GPG[1)] v Kraji Vysočina

[1)] GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí

Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký.

Počet dětí zapsaných k 30. září 2025 v mateřských školách v Kraji Vysočina se po kolísavém vývoji minulých let snížil na 17 607, což představuje mírný pokles o 358 dětí (-2,0 %) proti hodnotě z roku 2019. Počet mateřských škol v posledních letech mírně rostl, oproti školnímu roku 2019/2020 byl v roce 2025/2026 vyšší o 7 (+2,4 %). Výraznější byl nárůst počtu tříd (o 67, tj. přes osm procent), takže jich ve školním roce 2023/2024 bylo v kraji 882. Počet dětí připadajících na jednu mateřskou školu se v daném období nepatrně snížil na 59,7, počet dětí na jednu třídu rovněž mírně poklesl (22,0 ve školním roce 2019/2020, 20,0 v roce 2025/2026).

Více žáků základních škol a studentů středních škol.

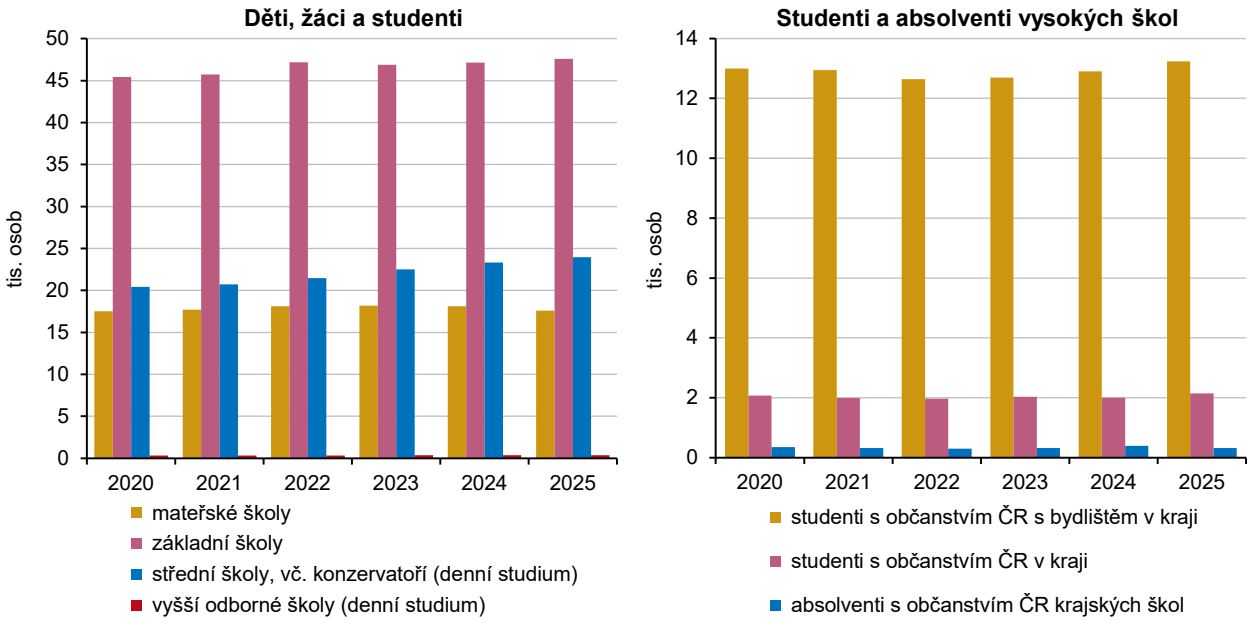
Ve školním roce 2025/2026 působilo v Kraji Vysočina celkem 275 základních škol, což je oproti školním roku 2019/2020 o osm více. Počet škol po celé období stabilně velmi mírně rostl. V posledním roce navštěvovalo základní školu 47 608 žáků, jejich počet oproti školnímu roku 2019/2020 vzrostl o 2 429. Počet žáků základních škol po předchozím poklesu od školního roku 2012/2013 téměř nepřetržitě stoupá. Počet středoškoláků v posledních letech opět výrazně vzrostl, takže se na středních školách na Vysočině ve školním roce 2025/2026 vzdělávalo v denním studiu více studentů než ve školním roce 2019/2020 (23 960, tedy o 4 064, resp. o 20,4 % více). Z celkového počtu bylo 6 564 studentů gymnázií, největší podíl – téměř tři čtvrtiny – však připadal na studenty středních odborných škol (bez nástavbového studia).

Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.

Ve sledovaném období ubývalo na Vysočině vyšších odborných škol, jejich počet se snížil ze třinácti ve školním roce 2019/2020 na devět ve školním roce 2025/2026. Na těchto školách se ve školním roce 2025/2026 vzdělávalo v denním studiu 360 studentů, což je ve srovnání se školním rokem 2019/2020 více o 12,5 %. Přesto během dvaceti let klesl počet studentů VOŠ na třetinu. V kraji působí pouze jedna vysoká škola, takže stále většina studentů vysokých škol

z Vysočiny studuje mimo území kraje. Ve školním roce 2025/2026 navštěvovalo bakalářské programy na jediné vysoké škole v kraji 2 098 studentů. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Kraji Vysočina vzrostl z 13 012 ve školním roce 2019/2020 na 13 287 v roce 2025/2026, tj. o 2,1 %. Na Vysočině se tak v posledních letech zastavil klesající trend počtu studentů na vysokých školách. Ještě podstatně rychleji se zvyšuje počet vysokoškolských studentů v celé republice, který je však do značné míry ovlivněn prudkým růstem počtu zahraničních studentů VŠ.

Graf 2.21 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Kraji Vysočina

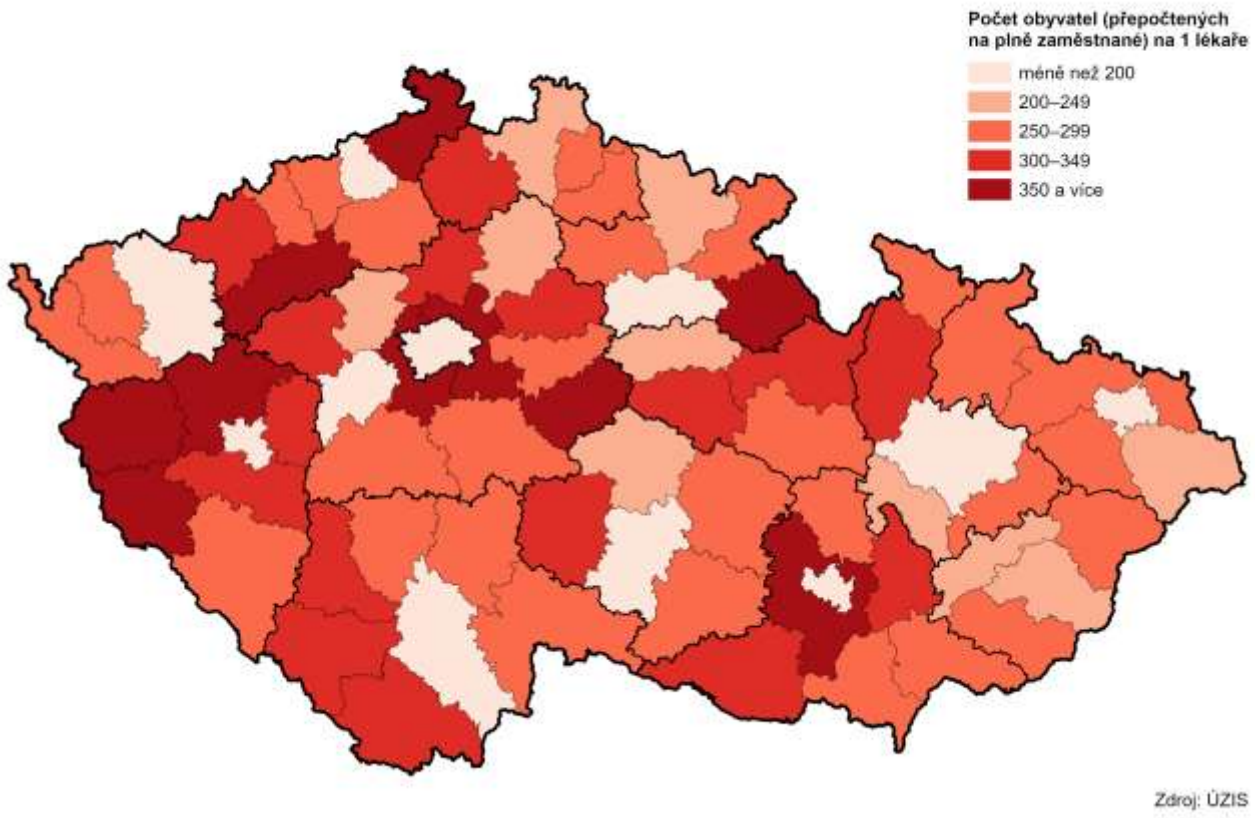
Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdraví

Přibylo lékařů, ale ubylo samostatných ordinací lékařů.

Data za zdravotnictví jsou k dispozici pouze do roku 2024. Do tohoto roku se počet lékařů v Kraji Vysočina ve srovnání s rokem 2019 zvýšil o 2,6 % na více než 2 100 (v přepočtených osobách). Také v celé České republice byl zaznamenán o něco vyšší přírůstek. Na tisíc obyvatel v kraji v roce 2024 připadalo 4,1 lékaře (v celé ČR 4,8). Zubních lékařů na Vysočině působilo 279, takže jich proti roku 2019 ubylo 23. V osmi nemocnicích akutní péče na území Vysočiny se v roce 2024 nacházelo 2 349 lůžek, téměř o 5 % více než v roce 2019. Ubylo však samostatných ordinací lékařů, zvláště hluboký byl pokles u praktických lékařů pro děti a dorost, kde ukončilo činnost téměř 15 % ordinací.

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2024

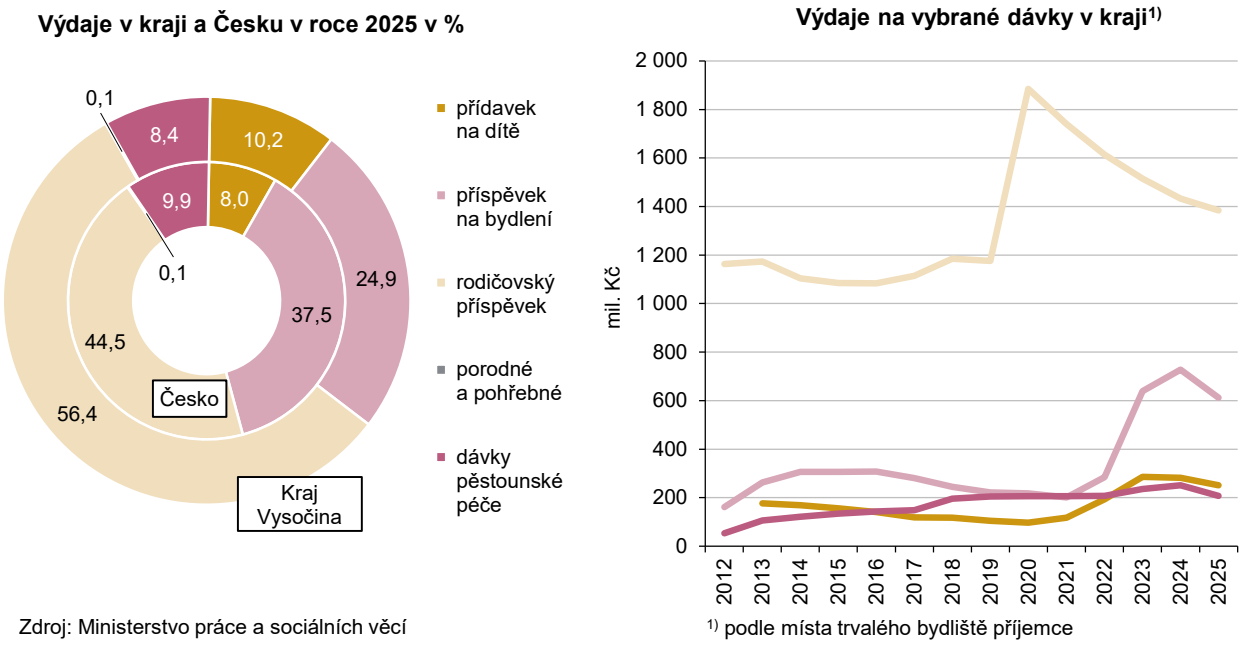

Státní sociální podpora

Nárůst vyplacených dávek státní sociální podpory.

Nezanedbatelnou část příjmů obyvatel tvoří dávky státní sociální podpory. Počet přiznaných dávek i hodnota vyplacených dávek se v průběhu let značně měnily, zejména vlivem legislativních změn. Výdaje na dávky v Kraji Vysočina v roce 2020 přesáhly dvě miliardy korun, v roce 2021 se této hranici přiblížily a v dalších letech dále rostly. V roce 2024 činily více než 2,2 mld. korun. Podstatná část výdajů připadala na rodičovský příspěvek. Výdaje na dávky státní sociální podpory na jednoho obyvatele kraje dosáhly ve sledovaném období maxima v roce 2024 (4 711 Kč), v roce 2025 byly jen nepatrně nižší.

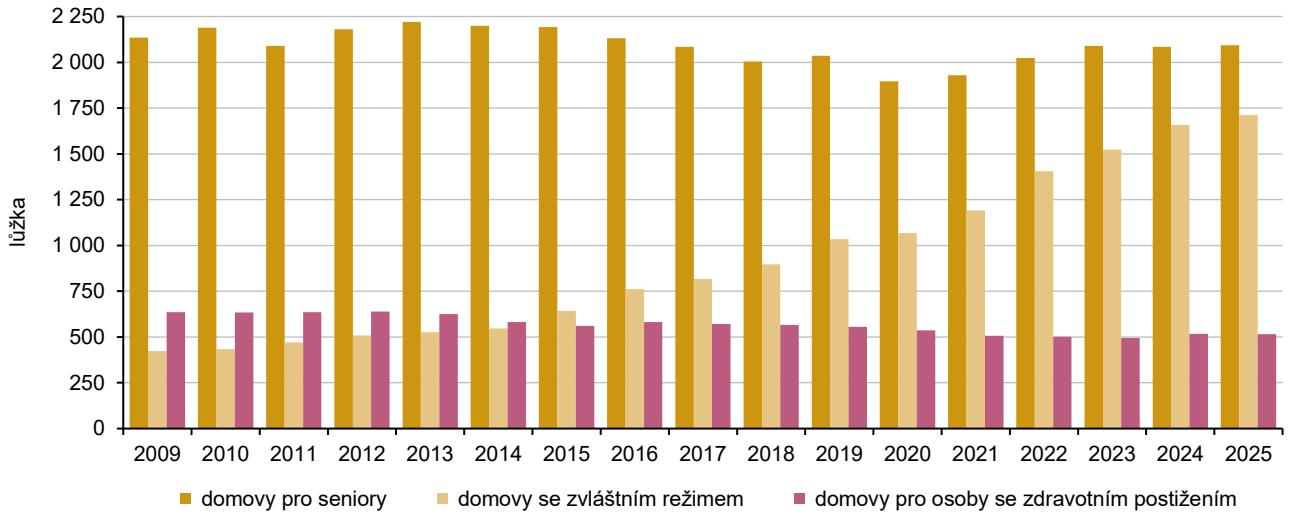
Graf 2.22 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Kraji Vysočina a Česku

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

1) podle místa trvalého bydliště příjemce

Graf 2.23 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Nárůst počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem.

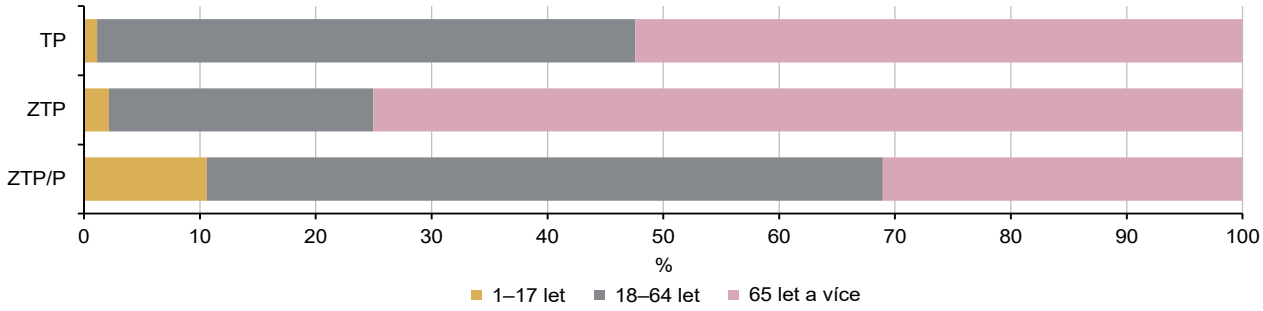
Počet lůžek v domovech pro seniory se v Kraji Vysočina mezi roky 2019 a 2025 mírně zvýšil (o 4,2 %) a přiblížil se k hranici 2 100 lůžek. V přepočtu na tisíc osob ve věku 65 a více let to představovalo přibližně 18 lůžek. Naproti tomu se velmi výrazně (asi na 1,7 tisíce) zvýšil počet lůžek v domovech se zvláštním režimem (jde o pobytové služby pro lidi, kteří trpí stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí či jiným typem demence a mají proto sníženou samostatnost a vyžadují pravidelnou pomoc jiné osoby). Zhruba na 500 (o 7,4 %) se na Vysočině snížil počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Mezi příjemci příspěvku na péči převažují ženy.

Příspěvek na péči je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o sebe, při zvládání základních životních potřeb a při zajištění soběstačnosti. Výše příspěvku je stanovena podle stupně závislosti oprávněné osoby. V Kraji Vysočina pobíralo v roce 2025 příspěvek na péči více než 19 tisíc osob, z toho 14,1 tisíce ve věku 65 a více let a 3,3 tisíce ve stupni IV. (úplná závislost). Z celkového počtu osob pobírajících příspěvek na péči bylo 11,8 tisíce žen (bezmála 60 %).

Graf 2.24 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle druhu průkazu a věku v Kraji Vysočina v prosinci 2025

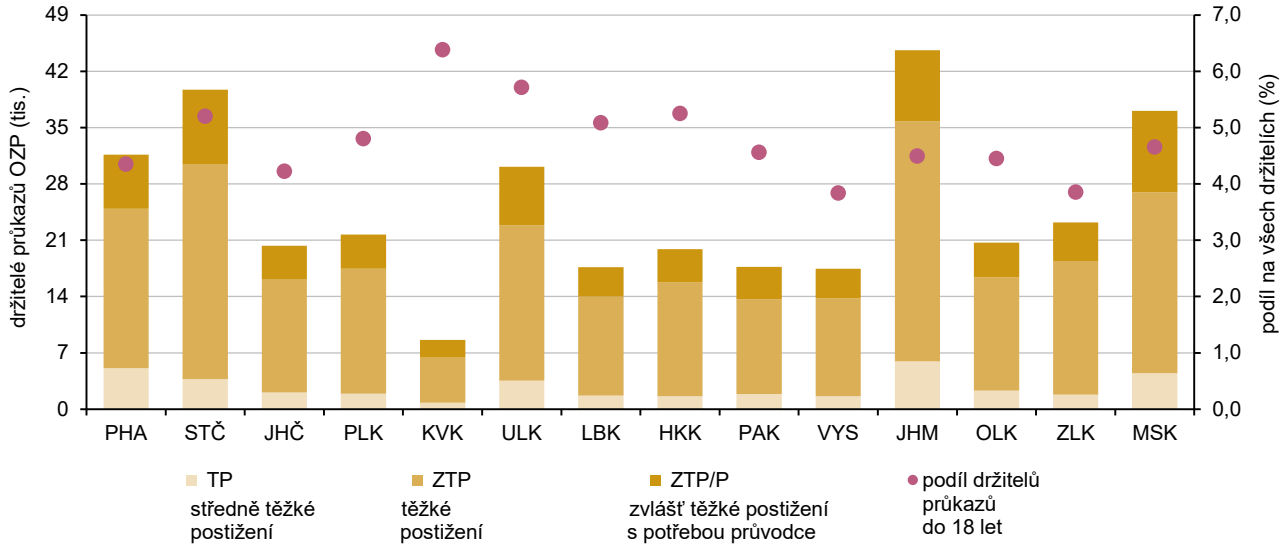
TP: středně těžké postižení, ZTP: těžké postižení, ZTP/P: zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Mezi držiteli průkazu ZTP je 3,8 % osob ve věku do 18 let.

Průkaz zdravotně-tělesně postižených vydává úřad práce lidem, které uzná za dlouhodobě tělesně, smyslově nebo duševně postižené. Podle stupně postižení jsou 3 typy průkazů. V roce 2025 bylo v Kraji Vysočina 17,4 tisíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, z toho bylo 3,5 % osob ve věku do 18 let. Nejvíce osob (12,2 tisíce) vlastnilo průkaz typu ZTP (zvláště tělesně postižený), dalších 3,7 tisíce osob mělo průkaz typu ZTP/P (zvlášť tělesně postižený s průvodcem). V této kategorii převažují muži, nejvíce osob s tímto stupněm postižení žije v okrese Žďár nad Sázavou.

Graf 2.25 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích v prosinci 2025

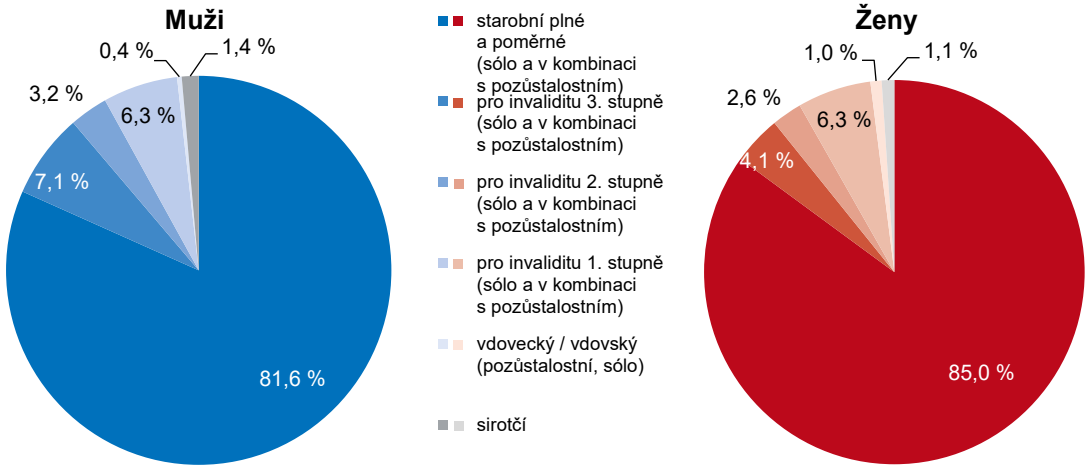

Důchodci, důchody

Mezi důchodci převládají ženy.

V Kraji Vysočina ke konci roku 2025 pobíralo některý z důchodů celkem 146 998 osob. Jejich počet se ve srovnání s rokem 2019 snížil o 1 304 osob (0,9 %). Z celkového počtu bylo 62,8 % důchodů starobních (bez souběhu), příjemci důchodů vdovských a vdoveckých (včetně kombinovaných) tvořili více než jednu pětinu (21,5 %). Příjemců důchodů invalidních – třetího, druhého a prvního stupně bylo 14,3 %. Bez ohledu na druh důchodu mezi příjemci na Vysočině převládaly z 56,9 % ženy (83 699 osob), mužů pobírajících některý z důchodů bylo 63 299. Žen pobírajících vdovský důchod bylo pětkrát více než mužů, kteří pobírali vdovecký důchod. Žen byla většina také mezi příjemci invalidních důchodů prvního stupně (56,6 %). Muži převažovali mezi příjemci důchodů invalidních třetího stupně (57,2 %) a také jich bylo nepatrně více mezi příjemci starobních důchodů bez souběhu. U invalidních důchodů druhého stupně a u sirotčích důchodů byl poměr obou pohlaví prakticky vyrovnaný. Předčasný starobní důchod (včetně souběhu) pobíralo v prosinci 2025 na Vysočině celkem 51 009 osob, což představovalo 41,6 % z celkového počtu příjemců starobního důchodu. I v případě předčasného starobního důchodu mezi příjemci převažovaly ženy (55,3 %).

Graf 2.26 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Kraji Vysočina v prosinci 2025

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Na Vysočině je šestý nejnižší vyplácený starobní důchod mezi čtrnácti kraji.

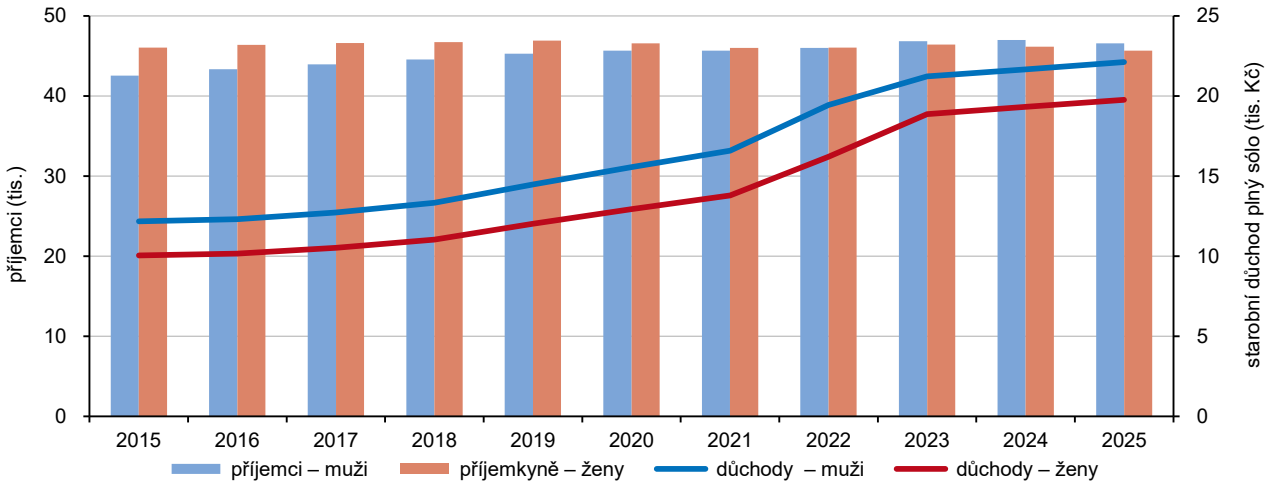
Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2025 pobírali v průměru 20 962 Kč (starobní důchod sólo), nárůst oproti roku 2019 činil 7 731 Kč (58,4 %). Jedná se o šestý nejnižší důchod mezi čtrnácti kraji za kraji Karlovarským, Olomouckým, Libereckým, Ústeckým a Pardubickým. V rámci Vysočiny byly nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (21 315 Kč), naopak nejnižší v třebíčském okrese (20 470 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila u mužů 22 127 Kč, ženám byl průměrný starobní důchod vyplácen v částce 19 773 Kč. Na konci prosince 2025 tak činil rozdíl mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen 2 355 Kč, oproti předchozímu roku tento rozdíl opět mírně vzrostl.

Pokles podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.

Průměrný starobní důchod ke konci roku 2025 v kraji dosahoval 48,5 % mediánu mezd, který na Vysočině představoval 43 211 Kč. Oproti předchozímu roku to

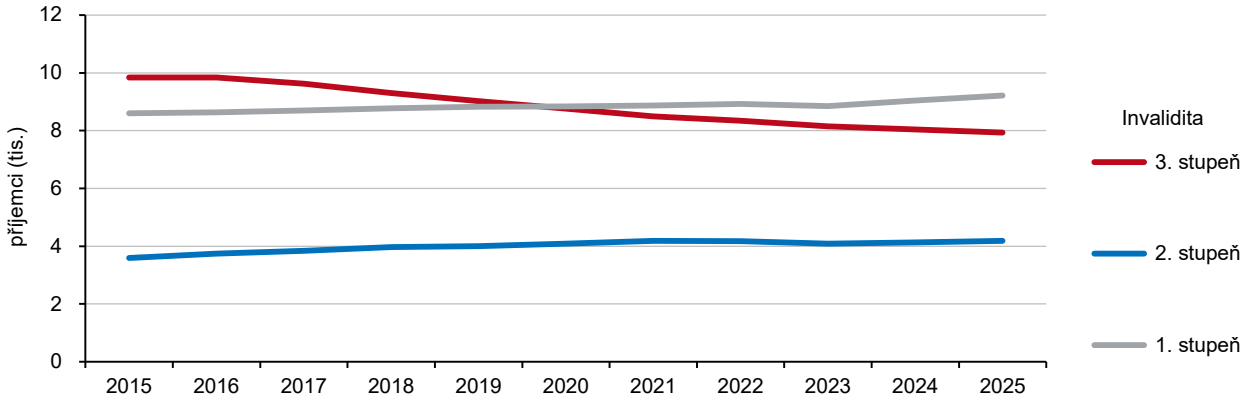
představuje pokles o 2,8 procentního bodu. Na Vysočině tak po dvou letech podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu opět poklesl pod padesát procent.

Graf 2.27 Příjemci a průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo podle pohlaví v Kraji Vysočina (v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Graf 2.28 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Kraji Vysočina (v prosinci)
(včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

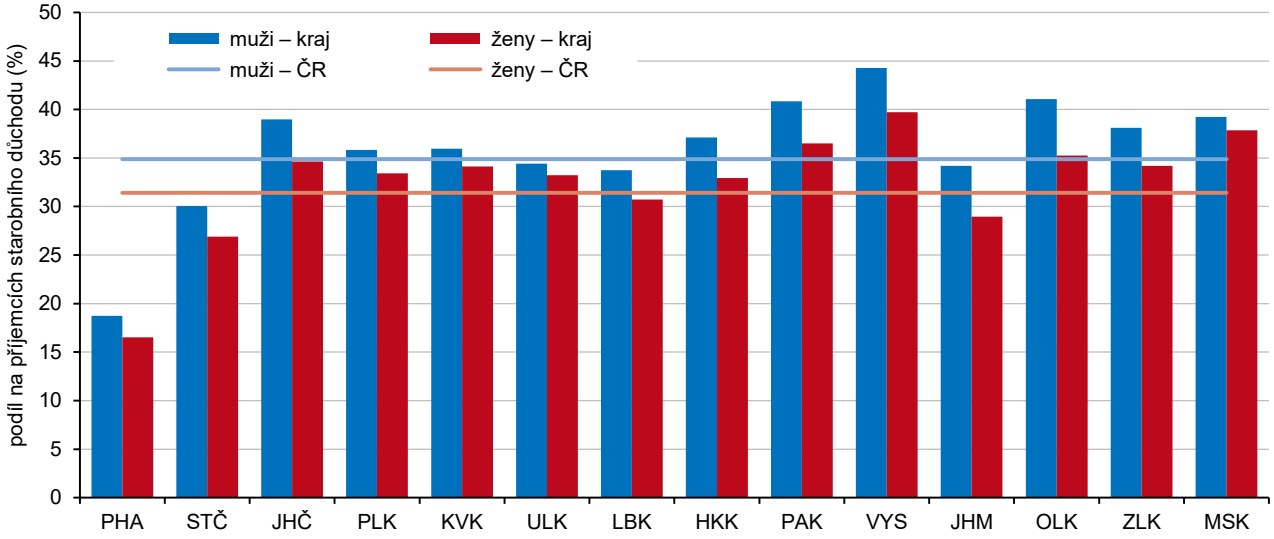

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Dále přibývá předčasných důchodů.

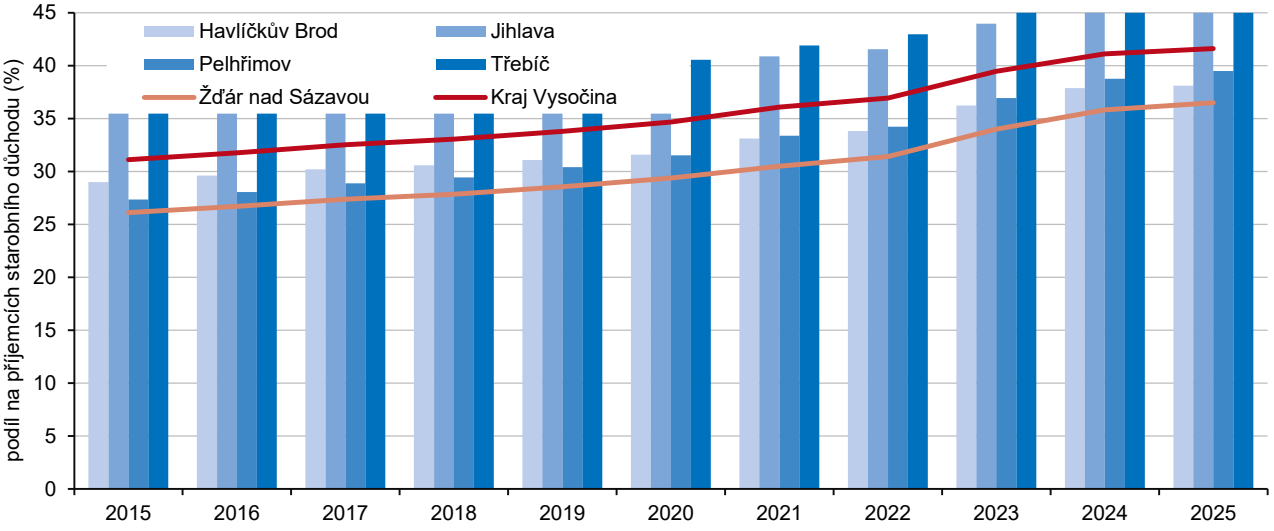
V souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování starších osob na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného důchodu. Počet příjemců předčasného starobního důchodu včetně souběhu (bez poměrných) se oproti roku 2019 na Vysočině zvýšil více než o dvacet procent. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodců se z 33,8 % v roce 2019 zvýšil na 41,6 % ke konci roku 2025. V mezikrajském srovnání jde o nejvyšší podíl. V členění podle pohlaví je vyšší podíl příjemců předčasných důchodů u mužů než u žen.

Graf 2.29 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2025

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Graf 2.30 Příjemci předčasného starobního důchodu v Kraji Vysočina a jeho okresech (v prosinci)

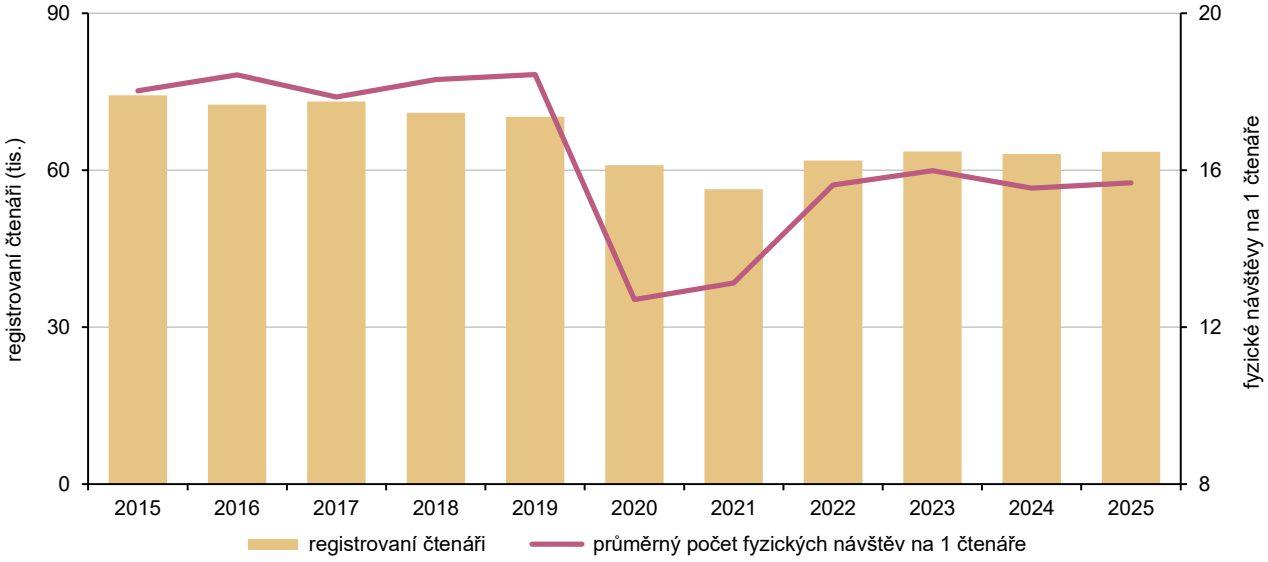
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Kultura

Návštěvnost památek se vrátila na úroveň před pandemií.

V roce 2025 se v Kraji Vysočina nacházelo 598 veřejných knihoven včetně poboček, 31 muzeí, galerií a památníků v provozu a 26 přístupných památkových objektů. Počet návštěvníků veřejných knihoven se těsně přiblížil k hranici 1 milionu osob a stále zůstává hluboko pod úrovní předcovidových let. Počet návštěvníků expozic a výstav v roce 2025 opět klesl na méně než 270 tisíc, počet návštěvníků přístupných památkových objektů překročil hranici 355 tisíc osob, takže mírně překračuje úroveň roku 2019.

Graf 2.31 Veřejné knihovny v Kraji Vysočina

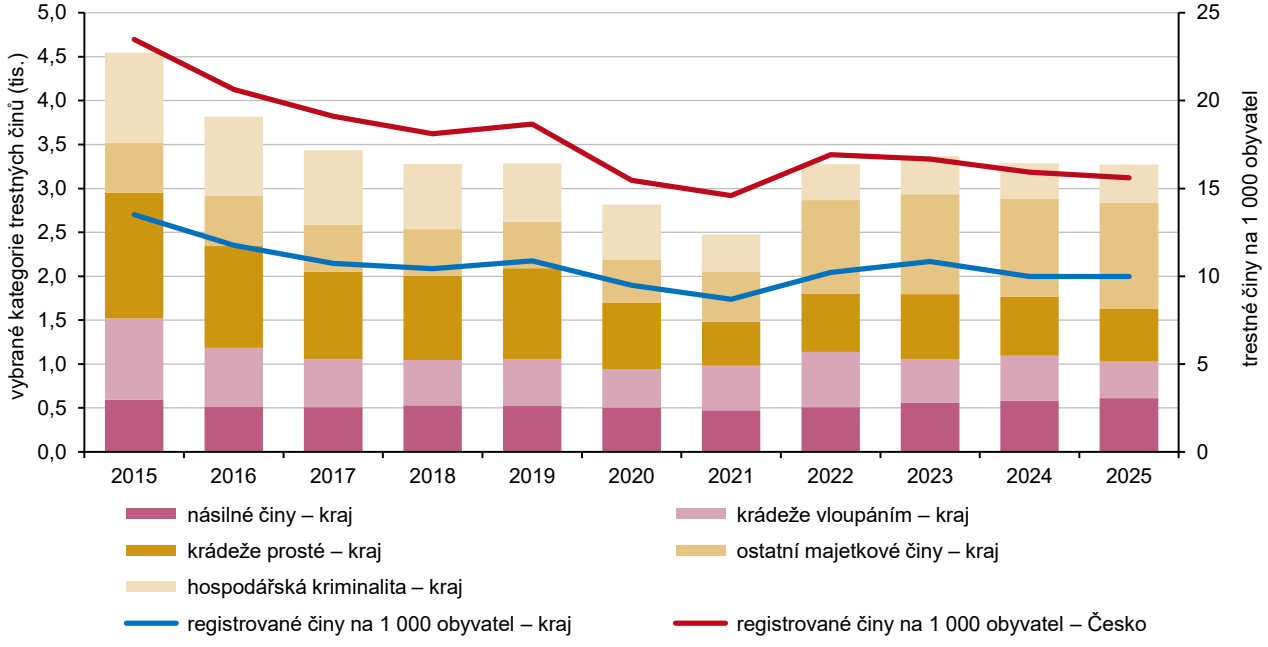
Zdroj: Národní institut pro kulturu

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Relativně nízký počet registrovaných trestných činů.

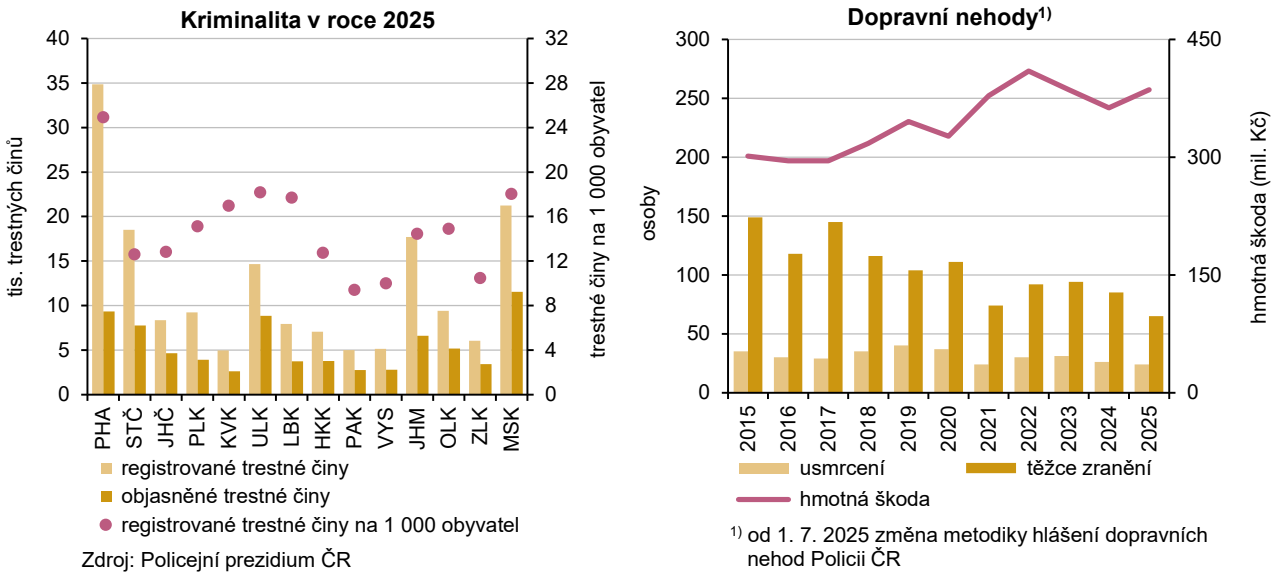
Vysočina dlouhodobě patří k regionům s nejnižší kriminalitou. Počet registrovaných trestných činů byl v roce 2025 ze čtrnácti krajů České republiky třetí nejnižší (po Pardubickém a Karlovarském kraji), v přepočtu na tisíc obyvatel (10,0) druhý nejnižší po Pardubickém kraji. Z celkového počtu 5 148 registrovaných trestných činů bylo v roce 2025 objasněno 2 779. V rámci kraje nejvíce trestných činů vykazuje okres Jihlava, nejméně pak okres Pelhřimov. V přepočtu na tisíc obyvatel je kriminalita nejvyšší také na Jihlavsku, nejnižší ve žďárském okrese.

Graf 2.32 Registrované trestné činy v Kraji Vysočina a Česku

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Graf 2.33 Kriminalita podle krajů a dopravní nehody v Kraji Vysočina

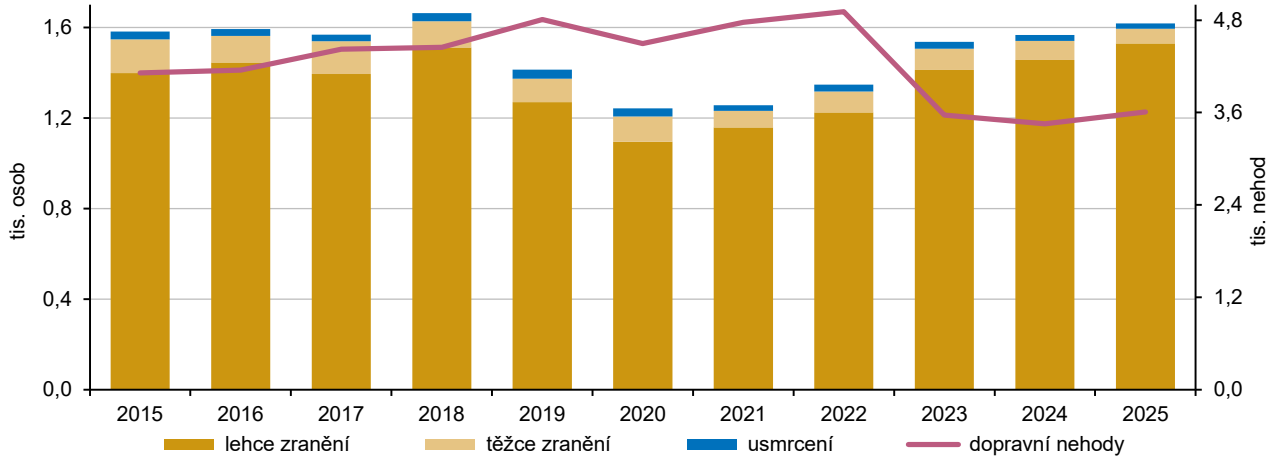
Zdroj: Policejní prezidium ČR

[1] od 1. 7. 2025 změna metodiky hlášení dopravních nehod Policii ČR

Počet dopravních nehod kolísal méně mrtvých, ale vyšší způsobené škody.

Počet dopravních nehod v posledních letech kolísal. V roce 2025 bylo v Kraji Vysočina nahlášeno 3 608 dopravních nehod, což představuje meziroční nárůst o 4,4 %, v absolutním vyjádření o 153 nehod. Při nich bylo usmrceno 24 osob, tedy o 2 méně než v roce 2024. Spolu s rokem 2021 to představuje nejnižší počet mrtvých ve sledovaných letech, nejvíce zemřelých při nehodách na silnicích Vysočiny (40) bylo v roce 2019. U těžce zraněných se projevuje spíše klesající tendence, nejvíce jich na Vysočině bylo v roce 2019 a 2020, poté se počet těžce zraněných již nedostal přes hranici 100 osob, v roce 2025 bylo těžce zraněných 65 osob. Škody způsobené při dopravních nehodách se v roce 2025 na Vysočině oproti předchozímu roku zvýšily o více než šest procent a činily 386 mil. Kč. Proti roku 2019 škody vzrostly o více než desetinu. Podíl bodovaných řidičů na celkovém počtu registrovaných řidičů byl na Vysočině nejnižší v roce 2024 (6,2 %). V následujícím roce vzrostl jen mírně na 6,4 %.

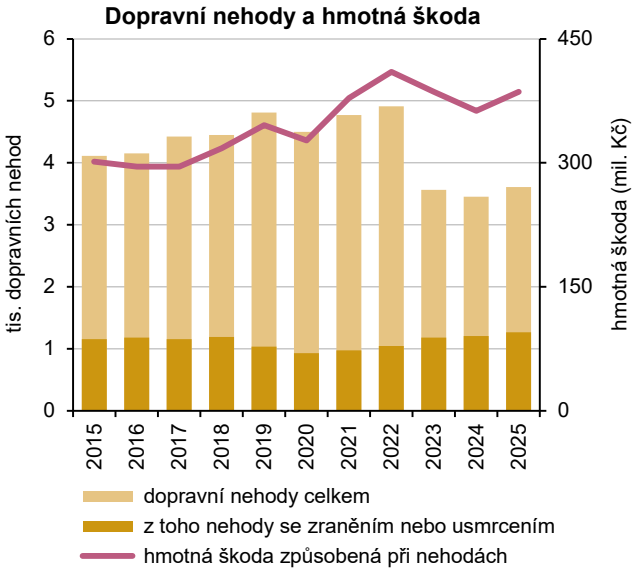
Graf 2.34 Dopravní nehody[1]) a jejich následky na životě nebo zdraví v Kraji Vysočina

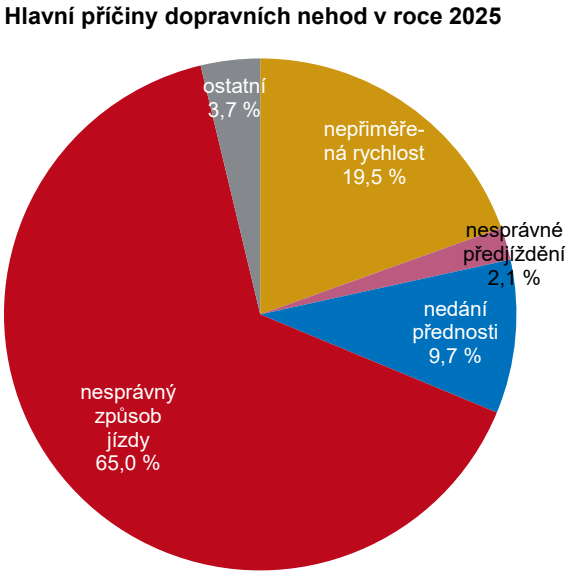

[1] od 1. 7. 2025 změna metodiky hlášení dopravních nehod Policii ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Graf 2.35 Dopravní nehody v Kraji Vysočina

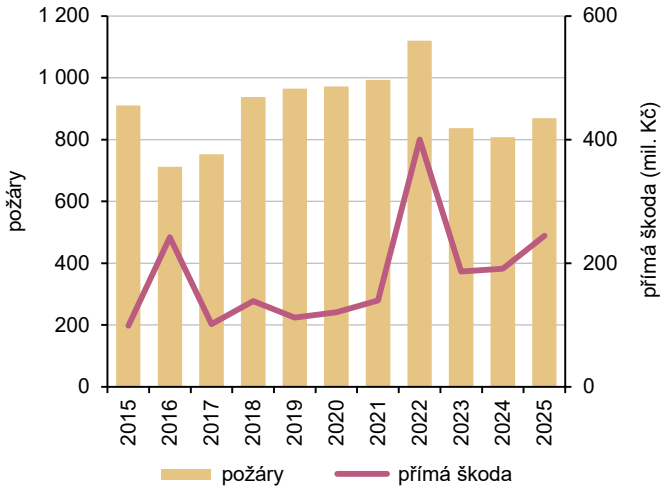

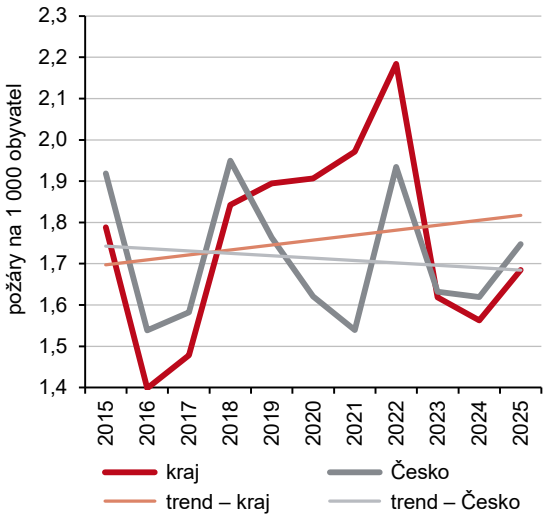
Zdroj: Policejní prezidium ČR

V roce 2025 přibylo požárů.

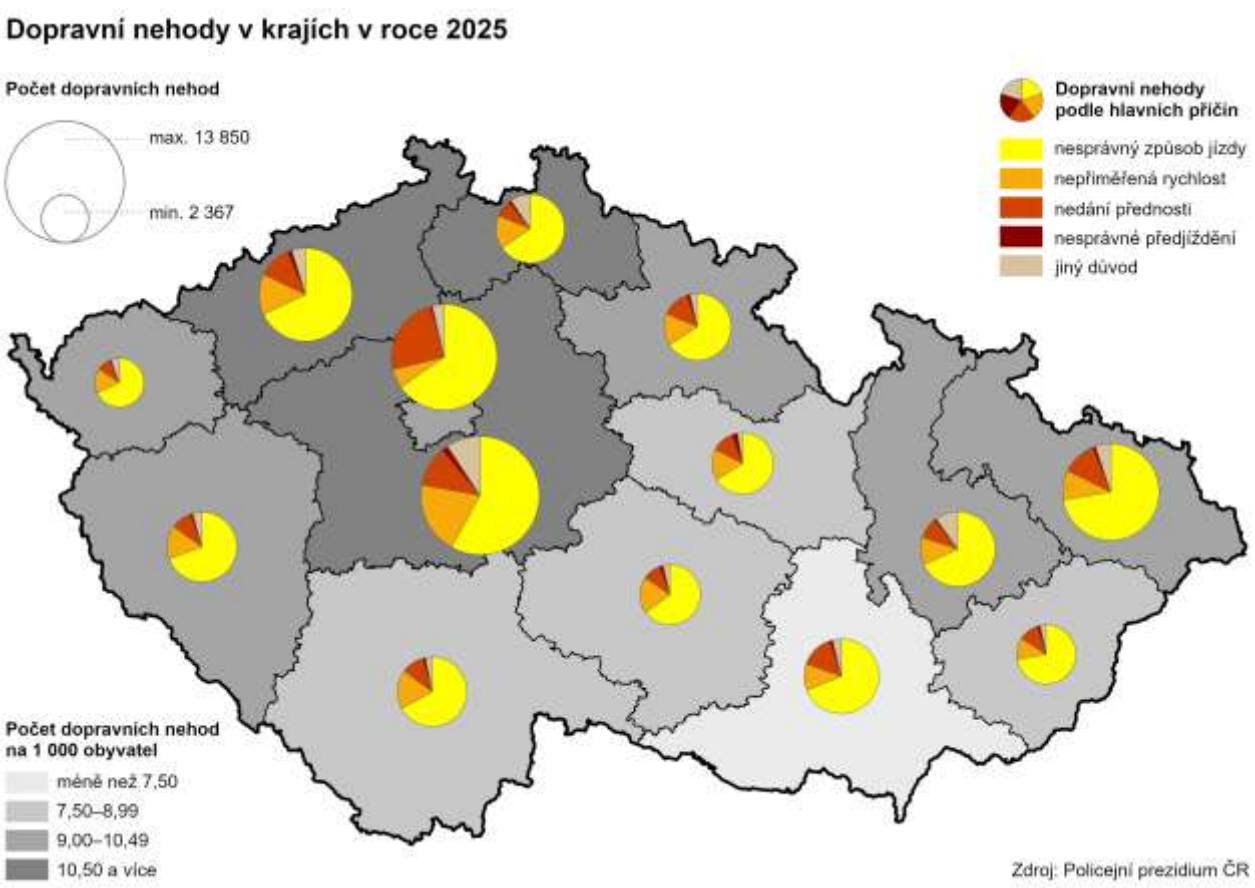
Počet požárů na Vysočině ve sledovaných letech postupně vzrostl až na 1 120 v roce 2022 (o 16,1 % více než v roce 2019), v žádném z následujících let však již nepřekročil hranici 900 požárů. Počet požárů na tisíc obyvatel se ve stejném období zvyšoval z hodnoty 1,9 na 2,2 (rok 2022), v dalším roce hodnota klesla na 1,6, v roce 2025 činila 1,7. To byla stejná hodnota jako republikový průměr. Přímá škoda však byla v roce 2025 druhá nejvyšší (244 mil. Kč), v předchozích letech se pohybovala mezi 110 a 190 miliony korun s výjimkou rekordního roku 2022 (400 mil. Kč). V letech 2019 až 2025 bylo v kraji při požárech usmrceno celkem 42 osob, z toho 16 připadalo na roky 2020 a 2021. Zraněných bylo přes 370, nejvíce v roce 2025 (63).

Graf 2.36 Požáry v Kraji Vysočina

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Dopravní nehody v krajích v roce 2025
Počet dopravních nehod
max. 13 850
min. 2 367
Dopravní nehody podle hlavních příčin
nesprávný způsob jízdy
nepřiměřená rychlost
nedání přednosti
nesprávné předjíždění
jiný důvod
Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel
méně než 7,50
7,50–8,99
9,00–10,49
10,50 a více
Zdroj: Policejní prezidium ČR